

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายซากรถยนต์

3.1 กฎหมายของต่างประเทศ

3.1.1 กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา

3.1.1.1 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในการซื้อขายรถใช้แล้ว

ก. หน่วยงานนี้รับผิดชอบของรัฐบาลกลางในเรื่องคุ้มครองผู้บริโภคมีชื่อว่า Federal Trade Commission เป็นหน่วยงานอิสระของรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. หน่วยงานนี้จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1914 โดยกฎหมาย Federal Trade Commission Act ภารกิจของหน่วยงานนี้คือ ส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ขจัดและป้องกันการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม เช่น การผูกขาดทางการค้าตั้งแต่ก่อตั้งหน่วยงานนี้ ได้มีบทบาทในการออกกฎหมายต่างๆ เพื่อบังคับในกฎเกณฑ์ทางธุรกิจต่างๆ เป็นธรรมยิ่งขึ้น

ข. อำนาจของคณะกรรมการ Federal Trade Commission ในการสอบสวนและป้องกันการหลอกลวงทางการค้าในการแข่งขันทางธุรกิจ การกระทำที่ไม่ยุติธรรม หรือหลอกลวงในการกระทำการค้า เป็นสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งการการกระทำที่ไม่ยุติธรรมและหลอกลวงผู้บริโภค¹

ค. กฎเกณฑ์ของ Federal Trade Commission ในการซื้อขายรถใช้แล้ว (Federal Trade Commission's Used Car Rule) เพื่อให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงสิ่งสำคัญในการเช่าซื้อรถยนต์ และข้อมูลเรื่องประกันสินค้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

กฎเกณฑ์สำหรับผู้มีอาชีพขายรถยนต์ (Dealer) โดยมีเงื่อนไขบังคับกับผู้มีอาชีพขายรถยนต์ตั้งแต่ 5 คันขึ้นไปในระยะเวลา 1 ปี โดยกำหนดให้ผู้มีอาชีพขายรถยนต์ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ต้องจัดทำคำแนะนำของผู้ซื้อ (Buyers guide) โดยติดประกาศไว้ที่รถก่อนที่จะมีการขายรถยนต์

¹ สืบค้นจาก http://www.Wikipedia.org/wiki/Federal_Trade_Commission

นั้น กฎเกณฑ์นี้ให้ใช้กับการขายรถยนต์เป็นกลุ่ม (Lot) และการประมูลขายรถยนต์ในที่สาธารณะอีกด้วย ในรายละเอียดของคำแนะนำของผู้ซื้อต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

1.1) เงื่อนไขว่าผู้ขายรถยนต์ที่ขายอยู่ในสภาพเช่นนี้ (as is) หรือมีการรับประกัน (Warranty)

1.2) ค่าใช้จ่ายในการซ่อมรถยนต์ที่ขายคิดเป็นจำนวนร้อยละเท่าไร? ที่ผู้มีอาชีพจะจ่ายให้ตามการรับประกัน (Warranty)

1.3) ไม่ใช่ข้อตกลงด้วยวาจา เพราะจะยุ่งยากในการบังคับใช้

1.4) ให้ทำข้อตกลงต่างๆ เป็นลายลักษณ์อักษร

1.5) เก็บรักษาคำแนะนำของผู้ซื้อ (Buyers guide) ไว้อ้างอิง หลังจากการซื้อรถยนต์แล้ว

1.6) ตรวจสอบเครื่องยนต์และระบบไฟฟ้าของเครื่องยนต์และตรวจสอบปัญหาที่สำคัญของรถยนต์ที่จะซื้อ

1.7) ให้ช่างซ่อมรถยนต์ภายนอกตรวจสอบสภาพรถยนต์ก่อนซื้อ²

3.1.1.2 กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิด, การรับสินบน, ผู้มีอิทธิพลและองค์กรทุจริตรับสินบน (Racketeer Influence and Corrupt Organization: RICO)

การป้องกันอาชญากรรมที่กระทำเป็นองค์กร เป็นสาเหตุให้เกิดการกระทำผิดทางอาชญากรรมหลายประเภท กฎหมายปัจจุบันไม่อาจแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายพิเศษขึ้นเพื่อจัดการกับผู้ที่มีอิทธิพลและองค์กรทุจริตผิดกฎหมาย ซึ่งให้ความหมายโดยทั่วไปเรียกว่าเป็นเจ้าพ่อหรือมาเฟียในปี ค.ศ.1970 รัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมายนี้ขึ้นมีชื่อย่อว่า RICO โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

1) เป็นการลงโทษองค์กรอาชญากรรม ไม่ใช่ลงโทษเฉพาะตัวบุคคล

2) ให้อำนาจรัฐจำคุกผู้กระทำผิดระยะเวลามากขึ้น

3) นอกจากการลงโทษผู้กระทำผิดแล้ว ให้ขจัดมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำผิดในการกระทำผิดเพื่อให้ได้ซึ่งทรัพย์สินนั้น

ข้อหาเกี่ยวกับการกระทำผิดตามกฎหมาย RICO มีที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรมการขโมยรถยนต์โดยตรง 3 ข้อหาคือ

1) การประกันการค้ำรถยนต์ หรือชิ้นส่วนของรถยนต์

²สืบค้นจาก http://WWW.automotive-fleet.com/encyclopedia/Federal_Trade_Commission-s-use-car-ru...

2) การประกอบการขนส่งรถยนต์ที่ถูกต้องขโมยระหว่างรัฐ

3) การประกอบการขนส่งทรัพย์สินที่ถูกต้องขโมยมา³

3.1.1.3 กฎหมายรถยนต์ (Motor Vehicle Code) เกี่ยวกับการขโมยรถยนต์ และการขายรถยนต์พร้อมเอกสารปลอม กฎหมายจะลงโทษผู้ที่จำหน่ายรถยนต์ที่ได้จากการกระทำผิดพร้อมเอกสารปลอม โดยที่ผู้ซื้อไม่ทราบข้อเท็จจริง กำหนดโทษผู้กระทำผิดมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี⁴

3.1.1.4 กฎหมายเกี่ยวกับรถที่เสียหายจากอุบัติเหตุ (Salvage Vehicle Law) การดัดแปลงรถยนต์จากรถที่เสียหายจากอุบัติเหตุจนไม่สามารถซ่อมแซมได้หลายคันมาเป็นรถใหม่ กฎหมายกำหนดให้ผู้ดัดแปลงรถยนต์ ต้องนำรถไปจดทะเบียนเกี่ยวกับรายละเอียดของชิ้นส่วนรถยนต์ และต้นแบบของรถยนต์ที่ได้นำมาดัดแปลงด้วย⁵

3.1.2 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี⁶

1. การประกอบธุรกิจมีความเป็นอิสระเสรี

นโยบายหลักของเยอรมนี คือ การประกอบธุรกิจการค้าและการให้บริการที่มีความเป็นอิสระสามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างเสรี แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับใดๆ ที่กำหนดไว้สำหรับกิจการนั้นๆ นอกจากนี้รัฐบาลยังส่งเสริมให้มีการแข่งขันกันทางการค้าสูง ดำเนินไปด้วยความยุติธรรม และไม่มีการจำกัดเชื้อชาติแต่อย่างใด ในการประกอบธุรกิจดำเนินการใดๆ ผู้ประกอบการที่เป็นชาวเยอรมัน และคนต่างชาตินจะมีสิทธิเท่าเทียมกันจะใช้กฎเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับเดียวกัน

ในด้านการปกป้องและให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ถือเป็นนโยบายหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งของรัฐบาลเยอรมันมีขอบเขตการคุ้มครองอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านสุขอนามัย การบริโภคและอุปโภคสินค้าที่เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร รัฐบาลเยอรมันจะสอดส่องดูแล ปกป้องให้คำแนะนำ เสริมสร้างความโปร่งใส ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดไปจนถึงความสามารถในการตัดสินใจ การมีความรับผิดชอบ เพื่อการพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

³ ปวีณวัชร ภัทรชัยพงศ์.(2550). มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการซื้อขายซากรถ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี. หน้า 48-49

⁴ เรื่องเดิม, หน้า 54

⁵ เรื่องเดิม, หน้า 56

⁶ สืบค้นจาก http://www.ditp.go.th/article/71873/web_เว็บคุ้มครองผู้บริโภค_2555.pdf.

เยอรมนีเป็นประเทศที่ประกอบด้วยแขวงต่างๆ รวม 16 แขวง รัฐบาลของประเทศจะเป็นผู้ออกระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้ทุกแขวงถือปฏิบัติ ขณะเดียวกันแต่ละแขวงยังสามารถออกกฎหมายและระเบียบต่างๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อใช้บังคับแขวงของตนเอง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดกับกฎระเบียบ รัฐธรรมนูญกลางของต่างประเทศ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจึงแบ่งออกเป็นหน่วยงานของประเทศและหน่วยงานของแต่ละแขวง

2.1 ภาครัฐ

- 1) กระทรวงคุ้มครองผู้บริโภค โภชนาการและเกษตร จะเป็นผู้กำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภค
- 2) กระทรวงเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เป็นผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจและการค้า
- 3) กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขอนามัยสุขภาพของประเทศ

2.2 ภาคเอกชน

- 1) สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (Verbraucherzentrale) มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเบอร์ลินและสำนักงานสาขาในแขวงต่างๆ ทั้ง 16 แขวง ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆ ในเบื้องต้นให้กับผู้บริโภคทั่วไป ผู้บริโภคมีปัญหามารถร้องเรียนขอให้หน่วยงานเหล่านี้ยื่นมือให้ความช่วยเหลือได้
- 2) สมาคม เป็นการรวมตัวของผู้ประกอบการสาขาเดียวกัน จัดตั้งขึ้นเป็นสมาคมการค้า สมาคมผู้ประกอบการ ตามสาขาของธุรกิจประเภทต่างๆ เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนของกิจการ ของบริษัทต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของสมาคม ในการติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือกับหน่วยงานหรือสมาคมอื่นๆ รวมทั้งการเจรจาเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้สมาคมเหล่านี้จะรวบรวมข้อมูล กฎระเบียบต่างๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการของตน นำมาวิเคราะห์ และจัดทำเป็นข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นสมาชิก ปัจจุบันมีสมาคมต่างๆ ที่สำคัญ ในเยอรมนีกว่า 15,000 สมาคม ได้แก่ สภาหอการค้าและอุตสาหกรรม สมาคมนายจ้าง สมาคมช่างฝีมือ สมาคมผู้ผลิต ผู้ประกอบการสินค้าในแขวงอุตสาหกรรม และธุรกิจต่างๆ เป็นต้น
- 3) มูลนิธิทดสอบสินค้า (Stiftung Warentest) ดำเนินกิจการเพื่อปกป้อง คุ้มครองผู้บริโภค ก่อตั้งในปี 2505 โดยได้รับเงินสนับสนุนจากกระทรวงคุ้มครองผู้บริโภคฯ กิจการสำคัญของมูลนิธิ คือการนำสินค้าต่างๆ ที่วางจำหน่ายตามท้องตลาดมาทดสอบคุณภาพ ความเหมาะสม และด้านมาตรฐาน เป็นต้น และทำเป็นบทความ รายงาน ลงพิมพ์ในนิตยสาร test วางจำหน่ายและแจกจ่ายให้กับสมาชิก นอกจากนี้ มีการตรวจสอบการให้บริการต่างๆ ด้วย เช่น การท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว สถาบันการเงิน ประกันภัย เป็นต้น นิตยสาร test พิมพ์เป็นรายเดือนจำนวน

700,000 ฉบับ การให้บริการทางอินเทอร์เน็ตปัจจุบันมีผู้เข้าชมประจำโดยเฉลี่ยกว่าเดือนละสองล้านคน

3. หน่วยงานดูแลด้านการประกอบธุรกิจการค้า

การประกอบธุรกิจทางการค้าและบริการต่างๆ ในเยอรมนี จะเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการประเภทนั้นๆ โดยระเบียบและข้อบังคับเหล่านี้จะมีพื้นฐานเป็นไปตามกฎหมายที่สำคัญๆ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยระเบียบต่างๆ ไปของผู้ประกอบการ เป็นต้น ผู้ประกอบการและผู้บริโภคสามารถนำข้อกำหนดต่างๆ ในระเบียบกฎหมายมาอ้างอิง เพื่อปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของตนเองได้ แต่โดยทั่วไปแล้วกิจการต่างๆ จะมีการจัดทำระเบียบข้อบังคับต่างๆ ไปเพื่อใช้กับกิจการของตนเองโดยเฉพาะ (Allgemeine Geschäftsbedingung) ถึงแม้ว่าระเบียบต่างๆ จะต้องไม่ขัดกับที่ระบุไว้ในระเบียบหรือกฎหมายทางการค้าก็ตาม แต่ส่วนใหญ่แล้วผู้บริโภคจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบหากไม่ศึกษา พิจารณาข้อแม้ต่างๆ ในระเบียบบังคับต่างๆ ของแต่ละกิจการ

หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ดูแลและปฏิบัติตามร่างกฎหมายต่างๆ ของผู้ประกอบการคือ Ordnungsamt (Regulatory agency) เป็นหน่วยงานของเมืองหรือเทศบาลของแต่ละท้องถิ่นในเยอรมนีก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายการพาณิชย์ เพื่อทำหน้าที่สอดส่อง ดูแลประกอบธุรกิจ การให้บริการของผู้ประกอบการในเยอรมนี ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตามระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ที่ระบุไว้สำหรับกิจการประเภทนั้นๆ ในการปฏิบัติหน้าที่อาจจะขอความร่วมมือ ช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น ตำรวจ กรมแรงงาน หรือกรมเยาวชน เป็นต้น ความผิดต่างๆ จะถึงเป็นความแพ่งผู้กระทำผิดจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เรียบร้อย หากฝ่าฝืน ไม่ดำเนินการใดๆ มีโทษปรับ หรือถูกสั่งให้หยุดพัก หรือปิดกิจการได้สำหรับความผิดที่ก่อให้เกิดอันตรายกับสุขภาพร่างกายของผู้บริโภค จะมีโทษความผิดทางอาญาเพิ่มเติม

4. การให้การคุ้มครองผู้บริโภคในปัจจุบัน ได้มีการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลายระบบป้องกันที่สำคัญระบบหนึ่ง ดำเนินการโดยสหภาพยุโรป ได้แก่ **Rapid alert** สำหรับสินค้าอาหาร (http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm) และ **Rapid alert** สำหรับสินค้าที่มีใช้อาหาร (http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm) เป็นการตรวจสอบสินค้าที่ด่านนำเข้าของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป หากพบความไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ มาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้จะไม่อนุญาตให้นำสินค้านั้นๆ เข้าสู่ตลาดมีการสั่งให้ส่งคืนประเทศต้นทาง หรือทำลายที่ด่านตรวจทันที เมื่อพบว่าเป็นสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายด้านสุขภาพของผู้บริโภค หรือจะสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การตรวจพบความไม่ถูกต้องต่างๆ จะถูกนำขึ้นเว็บไซต์ของสหภาพยุโรปและมีการแจ้งเตือนข้อมูลไปยังประเทศสมาชิก

ทุกประเทศทันที ข้อมูลสำคัญที่บรรจุในเว็บไซต์ จะประกอบด้วยชื่อสินค้าแหล่งที่มาของสินค้า และสาเหตุของการห้ามนำเข้า แต่ไม่มีรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับชื่อที่อยู่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สินค้าที่เกี่ยวข้องตามระบบนี้จะเป็นสินค้าที่มีแหล่งการผลิตในต่างประเทศ ประเทศต่างๆ นอกสหภาพยุโรป

5. สำหรับเยอรมนี สินค้าที่ผลิตภายในประเทศ หรือนำเข้าจากประเทศอื่นที่เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่รัดกุมยิ่งขึ้น ทางกรมโยธาธิการได้จัดทำเว็บไซต์ ทำนองเดียวกันกับระบบ Rapid alert แต่มีความเข้มงวดกว่า กล่าวคือ นอกจากมีข้อมูลการทำผิดกฎระเบียบแล้วจะมีการแจ้งชื่อที่อยู่ของผู้กระทำผิดด้วยเว็บไซต์ www.lebensmittelwarnung.de กฎหมายอาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์เลี้ยง (LFGB) สาธารณชนควรได้ทราบเกี่ยวกับอาหารที่ไม่ปลอดภัย นำรังเกียจ หรือด้วยเหตุผลอื่นใดที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าสู่ตลาด หรือไม่ถึงมือผู้บริโภค รวมทั้งอาหารต่างๆ ที่มีแนวโน้มทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิด หรือเป็นการหลอกลวงผู้บริโภคในทำนองเดียวกันหากมีเหตุอันควรสงสัยว่า เครื่องสำอาง หรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องอาจทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์ สำหรับสินค้าที่มีโชอาหารรัฐบาลเยอรมนีมีโครงการที่จะจัดทำทำนองเดียวกันในเร็วๆ นี้

สรุป

ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรป กฎ ระเบียบต่างๆ ที่ใช้ในเยอรมนีจะเป็นไปตามที่สหภาพยุโรปได้กำหนดไว้ให้ทุกประเทศสมาชิกถือปฏิบัติ ซึ่งกฎ ระเบียบต่างๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นไปตามสากล การให้การคุ้มครองผู้บริโภคก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่โดยทั่วไปผู้บริโภคมักจะถูกระเบิดเอาเปรียบถูกละเมิดสิทธิโดยผู้ประกอบการที่เสแสร้ง และสืบเนื่องจากในเยอรมนีมีผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากกว่า 3 ล้านกิจการ จึงมีการแข่งขันทางการค้าสูง ทำให้ผู้บริโภคมักจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบเสมอ รัฐบาลเยอรมนีจึงพยายามให้ความช่วยเหลือ คุ้มครองผู้บริโภคให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ยังมีสมาคม องค์กรภาคเอกชนอีกจำนวนมากที่ดำเนินการต่างๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครองผู้บริโภค การจัดทำเว็บไซต์ของรัฐบาลเยอรมัน www.lebensmittelwarnung.de จะเพิ่มความโปร่งใสช่วยคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น เพราะมีการเปิดเผยชื่อของผู้ประกอบการที่กระทำผิดด้วย ทำให้ผู้ประกอบการต่างๆ ต้องปฏิบัติตามตรงตามกฎเกณฑ์มากขึ้น ผู้ผลิต ผู้ส่งออกของไทยจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง ดูแลเอาใจใส่การผลิตสินค้าทุกขั้นตอนให้มากเป็นพิเศษ มิให้เกิดความผิดพลาด ผิดกฎระเบียบต่างๆ ขึ้นได้ เพราะเมื่อถูกตรวจพบจะมีการประกาศในเว็บไซต์ดังกล่าว ทำให้ผู้บริโภคและผู้นำเข้าขาดความไว้วางใจในสินค้าจากไทย เกิดเป็นผลกระทบต่อการค้าส่งออกสินค้าของไทย

3.1.3 ระเบียบของสหภาพยุโรปว่าด้วยยานยนต์ที่หมดอายุ (Directive on End-of-Life Vehicles: ELV)⁷

สหภาพยุโรปมีขยะยานยนต์ที่หมดอายุปีละกว่า 9 ล้านตัน ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องมีการมาตรการแก้ไขอย่างเร่งด่วน กว่าร้อยละ 90 ของชิ้นส่วน/วัสดุยานยนต์ที่ถูกนำทิ้งสามารถสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไรก็ดีการนำวัสดุกลับคืนจากขยะในสัดส่วนที่สูงระดับนี้ได้โดยไม่ก่อภาระให้กับสิ่งแวดล้อมและสังคม จำเป็นต้องมีมาตรการทางบริหารมากระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางเทคโนโลยีในทิศทางที่เหมาะสมและกำหนดกลไกที่เอื้อต่อการบริหารจัดการซากอย่างคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2543 สหภาพยุโรปได้ออกระเบียบเรื่อง “ยานยนต์ที่หมดอายุ” (End-of-Life Vehicles) หรือที่รู้จักกันในนามระเบียบ ELV ระเบียบนี้วางมาตรการเพื่อลดของเสียจากยานยนต์ โดยบังคับให้มีการบำบัดซากยานยนต์อย่างถูกวิธีและให้นำชิ้นส่วน/วัสดุกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้ตามสัดส่วนที่กำหนด และเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมในทุกธุรกิจในวัฏจักรชีวิตของยานยนต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บำบัดซากยานยนต์

ระเบียบ ELV ใช้หลักการผู้ผลิตต้องเป็นผู้รับผิดชอบ (Producer Responsibility) ซึ่งโดยภาพรวมแล้วระเบียบ ELV ส่งผลต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ใน 3 เรื่องใหญ่ดังนี้

- การใช้จ่ายในการจัดการซาก:

ผู้ผลิตต้องรับภาระค่าใช้จ่าย “ส่วนใหญ่” ในการเก็บคืนซากยานยนต์ที่นำเข้าตลาดก่อนกรกฎาคม 2545 และภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดสำหรับซากยานยนต์ที่เกิดหลังปี พ.ศ. 2550 ไม่ว่าจะยานยนต์จะผ่านการบริการ/การซ่อมแซม การตกแต่งเพิ่มเติม หรือมีการเปลี่ยนชิ้นส่วน/อะไหล่ในระหว่างการใช้งานมาอย่างไรก็ตาม

- เป้าหมายการรีไซเคิล:

ระเบียบ ELV ตั้งเป้าหมายการดึงทรัพยากรกลับคืนและการรีไซเคิลดังนี้

สัดส่วนการใช้ซ้ำ/การดึงทรัพยากรคืนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนัก และการใช้ซ้ำ/การรีไซเคิล ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 โดยน้ำหนักภายในปี 2548

สัดส่วนการใช้ซ้ำ/การดึงทรัพยากรคืนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 95 โดยน้ำหนัก และการใช้ซ้ำ/การรีไซเคิล ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 โดยน้ำหนักภายในปี 2557

- การห้ามใช้โลหะหนัก 4 ชนิด:

⁷ สืบค้นจาก <http://is.ped.go.th/envecodb/download/EU/ELY.pdf>. เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2556

ยานยนต์และอะไหล่สำหรับยานยนต์ที่นำเข้าตลาดหลัง 1 กรกฎาคม 2546 ต้องปราศจาก ตะกั่ว (Pb) ปรอท (Hg) แคดเมียม (Cd) และ โครเมียมเฮกซะวาเลนต์ (Cr-VI) ไม่ว่าจะอยู่ในรูปใด ยกเว้นการใช้งานเฉพาะบางอย่างที่ระบุให้เป็นข้อยกเว้น

หนึ่ง ระเบียบ ELV ใช้เงื่อนไขตามมาตรา 175 ของสนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป ซึ่งให้อำนาจประเทศสมาชิกดำเนินการเพื่อออกกฎหมายให้ประเทศเอง โดยประเทศสมาชิกสามารถออกข้อบังคับในประเทศที่เข้มงวดกว่าที่กำหนดในระเบียบ ELV ได้แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการค้าเสรีทั่วสหภาพยุโรป

3.2 กฎหมายของประเทศไทย

3.2.1 รัฐธรรมนูญ

ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด

ดำเนินการให้มีการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของผู้บริโภคอย่างจริงจัง รวมทั้ง ส่งเสริมให้องค์กรเอกชน มีส่วนร่วมในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 50, มาตรา 57 และมาตรา 87

1) บังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเคร่งครัด ดังนี้

1.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ทางด้านโฆษณา หรือด้านฉลาก หรือด้านสัญญาและอื่นๆ ไม่ว่าจะความผิดในลักษณะรุนแรง ลักษณะรุนแรงปานกลาง หรือลักษณะไม่รุนแรงใดก็ตาม ให้ลงโทษตามอัตราโทษสูงสุดตามบทกำหนดโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้

2) บุคคลผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานของรัฐ จะต้องไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย (Conflict of Interest) ได้รับการยอมรับในการทำงานด้านคุ้มครองผู้บริโภค และมีความรู้ความชำนาญ ในการคุ้มครองประชาชนผู้บริโภคซึ่งมีพลังต่อรองน้อยกว่า

ภาคเอกชน

1) บทบาทตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

องค์กรเอกชนซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภค จะต้องทำหน้าที่เป็นตัวแทนผู้บริโภค โดยการให้ความเห็นในการตรากฎหมายและข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 87

2) สมาคมที่มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคหรือต่อต้านการแข่งขันอันไม่เป็นธรรมทางการค้าที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2540 มาตรา 40 จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างจริงจัง ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคควรจะต้องมีการตรวจสอบและให้รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย

3) องค์กรเอกชนจะต้องรวมตัวผนึกกำลังเพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลกระตุ้นเตือนให้ผู้ประกอบธุรกิจและผู้บริโภคมีจิตสำนึกและวิจารณ์ติชม (Stimulating awareness and critical minds) เพื่อประโยชน์ส่วนรวม (Public Interest)

3.2.2 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2541⁸

⁸ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 บัญญัติไว้ดังนี้

“ มาตรา 39 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค หรือเมื่อได้รับคำร้องจากผู้บริโภคที่ถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าการดำเนินคดีนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคเป็นส่วนรวม คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง พนักงานอัยการ โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมอัยการหรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล และเมื่อคณะกรรมการได้แจ้งไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจดำเนินคดี ตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

ในการดำเนินคดีในศาลให้เจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องเรียกทรัพย์สิน หรือค่าเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ร้องขอได้ด้วย และในการนี้ให้ได้รับ ยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

มาตรา 62 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้ให้คณะกรรมการมีอำนาจมอบหมายให้ คณะกรรมการเฉพาะเรื่องหรือคณะอนุกรรมการ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการเปรียบเทียบได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใดๆ ให้แก่ผู้ได้รับมอบหมายตามที่เห็นสมควร ด้วยก็ได้

การคุ้มครองผู้บริโภคนในประเทศไทย

ในส่วนของมาตรการทางกฎหมายด้านคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศไทยนั้น สามารถจำแนกกฎหมายออกได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะสัญญาและละเมิด ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายพิเศษต่างๆ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 สามารถแยกเป็นการฟ้องคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีคุ้มครองผู้บริโภค

1. การฟ้องคดีแพ่ง โดยปกติจะเป็นการฟ้องโดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะสัญญาและละเมิด ประกอบพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. การฟ้องคดีอาญา อันเป็นการฟ้องโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา ประกอบกฎหมายคุ้มครอง ผู้บริโภคและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งจะกล่าวถึงสภาพปัญหา แง่มุมของการฟ้องคดี ที่เกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าว

3. การฟ้องคดีคุ้มครองผู้บริโภค ในกรณีที่เป็นการผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค โดยแท้ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 หมวด 4 บทกำหนดโทษ มาตรา 45 – มาตรา 62 โดยเฉพาะความผิดที่คณะกรรมการมีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยเฉพาะแง่มุมการฟ้องคดีอาญาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคที่ส่วนใหญ่จะละเลยหรือหลงลืมถึงบทมาตราดังกล่าว คือ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271

นอกจากการฟ้องโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 ดังกล่าวมาแล้ว ในส่วนของการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น โดยทั่วไป แม้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 จะให้อำนาจเปรียบเทียบปรับได้ก็ตาม ก็ควรถือเป็นนโยบายที่เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตความ

ภายใต้บังคับของบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ในการสอบสวนให้เปรียบเทียบ ให้ พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายให้ มีอำนาจ เปรียบเทียบตามวรรคหนึ่งภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้นั้นแสดง ความยินยอมให้เปรียบเทียบ เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

เป็นอยู่ที่ไม่ควรให้เปรียบเทียบปรับ โดยพนักงานอัยการในฐานะเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค⁹ ต้องฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาลให้เห็นผลของการลงโทษอย่างทันทีและเด็ดขาด รวมทั้งการจัดตั้งศาลชำนาญการพิเศษ เพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนในฐานะผู้บริโภค โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในฐานะผู้บริหารและผู้บริการ จะต้องยึดถือ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Center)

3.2.3 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 นั้น มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

ข้อสัญญา หมายความว่า ข้อตกลง ความตกลง และความยินยอมรวมทั้งประกาศและคำแจ้งความเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบ

ผู้บริโภค หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ซื้อ ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อ ผู้กู้ ผู้เอาประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปโดยมิใช่เพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดนั้นและให้หมายความรวมถึงผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ค้าประกันของบุคคลดังกล่าวซึ่งมิได้กระทำเพื่อการค้าด้วย

ผู้ประกอบการกิจการค้าหรือวิชาชีพ หมายความว่า ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ขาย ผู้ให้เช่า ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้กู้ ผู้รับประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใด เพื่อจัดให้ซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปเพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดนั้นเป็นทางค้าปกติของตน

สัญญาสำเร็จรูป หมายความว่า สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน

องค์ประกอบ 1. ต้องเป็นสัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษร

2. ข้อสัญญาส่วนที่เป็นสาระสำคัญของสัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรนั้นจะต้องถูกกำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้าก่อนการทำสัญญา

3. ข้อสัญญาที่กำหนดไว้ล่วงหน้านั้นจะต้องถูกนำมาใช้ในการประกอบกิจการของคู่สัญญาฝ่ายที่ยืนยันให้มีข้อสัญญาดังกล่าว

⁹พนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. 2498 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 39

ในกรณีที่มีข้อสงสัย ให้ตีความสัญญาสำเร็จรูปไปในทางที่เป็นคุณแก่ฝ่ายซึ่งมิได้เป็นผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูปนั้น ข้อตกลงที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น

1. ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เกิดจากการผิดสัญญา
2. ข้อตกลงให้ต้องรับผิดชอบหรือรับภาระมากกว่าที่กฎหมายกำหนด
3. ข้อตกลงให้สัญญาสิ้นสุดลงโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือให้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้โดยอีกฝ่ายหนึ่งมิได้ผิดสัญญาในข้อสาระสำคัญ
4. ข้อตกลงให้สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใด หรือปฏิบัติตามสัญญาในระยะเวลาที่ล่าช้าได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร
5. ข้อตกลงให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเรียกร้องหรือกำหนดให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา
6. ข้อตกลงในสัญญาขายฝากที่ผู้ซื้อฝากกำหนดราคาสินได้สูงกว่าราคาขายบวกอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละสิบห้าต่อปี
7. ข้อตกลงในสัญญาเช่าซื้อที่กำหนดราคาค่าเช่าซื้อ หรือกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร
8. ข้อตกลงในสัญญาบัตรเครดิตที่กำหนดให้ผู้บริโภคต้องชำระดอกเบี้ย เบี้ยปรับค่าใช้จ่ายหรือประโยชน์อื่นใดสูงเกินกว่าที่ควรในกรณีที่ผิดนัดหรือที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผิดนัดชำระหนี้
9. ข้อตกลงที่กำหนดวิธีคิดดอกเบี้ยทบต้นที่ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระสูงเกินกว่าที่ควร

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ใน มาตรา 4 แบ่งแยกลักษณะหรือหลักเกณฑ์ของสัญญาที่มีอยู่ภายใต้กฎหมายเป็น 3 ประเภท คือ

1. เป็นข้อตกลงในสัญญาประเภทใดประเภทหนึ่งใน 3 ประเภท ได้แก่
  - (ก) สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ
  - (ข) สัญญาสำเร็จรูป
  - (ค) สัญญาขายฝาก
2. เป็นข้อตกลงที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจ การค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนด สัญญาสำเร็จรูปหรือผู้ซื้อฝาก แล้วแต่กรณี ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง
3. การได้เปรียบดังกล่าวในข้อ 2 นั้นเป็นการได้เปรียบที่เกินสมควร

ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในความชำรุดบกพร่อง

พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ในมาตรา 6 บัญญัติว่า สัญญา ระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สิน ให้แก่ผู้บริโภค จะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ เพื่อความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิไม่ได้ เว้นแต่ผู้บริโภคได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่อง หรือเหตุแห่งการรอนสิทธิอยู่แล้วในขณะทำสัญญา ในกรณีนี้ให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดนั้นมีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

ป.พ.พ.มาตรา 369 ในสัญญาต่างตอบแทนนั้นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะไม่ยอมชำระหนี้จนกว่า อีกฝ่ายหนึ่งจะชำระหนี้หรือขอปฏิบัติชำระหนี้ก็ได้ แต่ความข้อนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ ถ้าหนึ่งของ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งยังไม่ถึงกำหนด

ป.พ.พ.มาตรา 370 ถ้าสัญญาต่างตอบแทนมีวัตถุประสงค์เป็นการก่อให้เกิดหรือโอน ทรัพย์สินในทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง และทรัพย์สินนั้นสูญหรือเสียหายไปด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะ โทษลูกหนี้มิได้ไซ้ ท่านว่าการสูญหรือเสียหายนั้นตกเป็นพับแก่เจ้าหนี้

วรรคสอง ถ้าไม่ใช่ทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ท่านให้ใช้บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนี้บังคับ แต่เวลาที่ทรัพย์สินนั้นกลายเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 195 วรรค 2 นั้นไป

ป.พ.พ.มาตรา 149 นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและ ด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลเพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

ในการวินิจฉัยว่าข้อสัญญาจะมีผลบังคับเพียงใดจึงจะเป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีให้ พิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้งปวง รวมทั้งความสุจริต อำนาจต่อรอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความ เข้าใจ ความสันทัดจัดเจนความคาดหมาย แนวทางที่เคยปฏิบัติ ทางเลือกอย่างอื่น และทางได้เสียทุก อย่างของคู่สัญญาตามสภาพที่เป็นจริง ปกติประเพณีของสัญญาชนิดนั้น เวลาและสถานที่ในการ ทำสัญญาหรือในการปฏิบัติตามสัญญา การรับภาระหน้าที่หนักกว่ามากของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเมื่อ เปรียบเทียบกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง (มาตรา 10) นอกจากนี้ ข้อสัญญาใดที่มีให้บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนข้อสัญญานั้นเป็นโมฆะ (มาตรา 11)

การก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างบุคคลตามกฎหมายเอกชนนั้น เกิดจากนิติ กรรมสัญญา ทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติระหว่างกันขึ้น ดังนั้น การทำสัญญาระหว่างบุคคลตามกฎหมายเอกชนมีหลักการสำคัญดังนี้ คือ

1. หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract) โดยคู่สัญญานั้นมีเสรีภาพและ อิสระภาพที่จะเข้าทำสัญญาหรือไม่ก็ได้ ที่จะตัดสินใจเข้าทำสัญญากับบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ได้

2. หลักความศักดิ์สิทธิ์ของเจตนา (Autonomy of the will) ต้องเกิดจากเจตนาที่จะเข้าทำสัญญาระหว่างกัน อย่างแท้จริงและต้องผูกพันตามเจตนาของตนเอง

3. คู่สัญญามีฐานะหรือศักยภาพที่เท่าเทียมกัน (Equality) คู่สัญญามีฐานะทางกฎหมายเท่าเทียมกัน คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีฐานะเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ดังเช่น สัญญาทางปกครอง ที่ทำให้ฝ่ายปกครองมีฐานะทางกฎหมายเหนือกว่าเอกชน เป็นต้น

4. เมื่อคู่สัญญาตกลงทำสัญญากันขึ้นแล้ว ย่อมผูกพันกันตามข้อตกลงในสัญญา ตามหลักของ “สัญญาต้องเป็นสัญญา” (Pacta Sunt Servanda)

ในปัจจุบันหลักการดังกล่าวไม่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งหมดเนื่องจากการที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งซึ่งมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าหรือได้เปรียบกว่าได้อาศัยข้อได้เปรียบนี้กำหนดเงื่อนไขในร่างสัญญาให้เป็นประโยชน์แก่ตนมากที่สุดโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและนำเสนอร่างสัญญานั้นต่อผู้บริโภคโดยจัดทำในรูปแบบของสัญญาที่ผู้บริโภคไม่มีอำนาจต่อรองต้องยอมปฏิบัติตามแบบสัญญาและข้อกำหนดที่ฝ่ายหนึ่งกำหนด (Adhesion Contract) หรือสัญญามาตรฐาน (Standard Contract) เอาไว้เรียบร้อยแล้ว เพื่อให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมีอำนาจต่อรองน้อยกว่าหรือเสียเปรียบกว่าลงลายมือชื่อโดยไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงข้อความใดๆ ในสัญญาเลยแม้สัญญาที่ได้จัดทำเอาไว้แล้วนั้นจะมีข้อความที่เอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่งอย่างมาก อีกทั้งไม่มีทางเลือกอื่นที่เหมาะสมนอกจากจำยอมเข้าทำสัญญาด้วยซึ่งถือเป็นการตกลงยอมรับข้อกำหนดในสัญญาสำเร้ญนั้น โดยปริยาย ถ้าไม่ยอมตกลงทำสัญญาตามเงื่อนไขก็ไม่ต้องมาทำธุรกิจด้วย (take it or leave it contract) โดยผนวกข้อสัญญาที่ได้เปรียบบางประการเข้าไว้ในสัญญาสำเร็จรูปทุกประเภทที่ใช้ในทางธุรกิจการค้าปกติของตนไม่ว่าจะเป็นสัญญาจอง สัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง สัญญาจะซื้อจะขายที่ดิน และสัญญาว่าจ้างก่อสร้างบ้าน ฯลฯ ทั้งนี้โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมาย อาทิเช่นข้อตกลงเกี่ยวกับการผลักราคาใช้จ่ายในการทำสัญญาให้แก่ผู้ซื้อ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียมการโอน ภาษีเงินได้ ข้อยกเว้นความรับผิดที่ระบุไว้ในสัญญา (Exemption clause) ข้อความเพิ่มสิทธิบางประการให้แก่ผู้ประกอบการบ้านจัดสรร

นอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนดหรือข้อความตัดสิทธิของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งกฎหมายคุ้มครอง

หลักในการทำสัญญา

1. หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Principle of Freedom of Contract)

มีหลักอยู่ว่าบุคคลมีเสรีภาพที่จะเลือกวิธีการทำสัญญาและวางข้อกำหนดอย่างไรก็ได้โดยอิสระและใจสมัครตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อหลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

กล่าวคือ ไม่มีใครจะผูกพันเข้าทำสัญญาถ้าเขาไม่เลือกที่จะเข้าทำสัญญานั้น และมีสิทธิเลือกบุคคลที่เขาจะทำสัญญาด้วยสุดท้ายคือบุคคลสามารถทำสัญญาประเภทใดก็ได้โดยมีข้อความที่เขาเลือก

2. หลักความมีอิสระในการแสดงเจตนา (Principle of Autonomy of the Will)

เป็นแนวคิดที่ให้คู่กรณีมีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการทำสัญญา รัฐจะไม่เข้าไปแทรกแซงการทำสัญญาของเอกชน ปล่อยให้เอกชนสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ใช้บังคับแก่สัญญาของตนได้ตามลำพัง กฎหมายจะยื่นมือเข้าไปเกี่ยวข้องก็แต่เฉพาะในกรณี quehen ควรเท่านั้น สัญญาที่สร้างขึ้นโดยสมบูรณ์ย่อมมีผลบังคับหรือสัญญาจะก่อให้เกิดหน้ทางกฎหมายได้ต้องมาจากความยินยอมของคู่สัญญาและกฎหมายมีหน้าที่ในอันที่จะบังคับให้เป็นไปตามเจตนาของคู่สัญญา กล่าวโดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าบุคคลต้องมีอิสระในการทำสัญญาตามที่เขาต้องการ โดยปราศจากการแทรกแซง

หลักที่ทำให้สัญญาไม่เป็นสัญญา

จากหลักการที่ว่า เสรีภาพในการทำสัญญา หรือ ความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา หรือ คู่สัญญามีฐานะเท่าเทียมกัน (Equality) ดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน คู่สัญญามีอำนาจต่อรองไม่เท่ากัน ทำให้ผู้ที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่าเสียเปรียบคู่สัญญาที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้เกิดข้อเสียเปรียบในข้อตกลงหรือสัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างกัน ทั้งที่รู้อยู่แล้วแต่ยังได้เข้าทำสัญญาขึ้นซึ่งเกิดความความจำเป็นบางประการ ทำให้เกิดข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมขึ้น เช่น สัญญาสำเร็จรูป (Adhesion Contract) ซึ่งฝ่ายที่กำหนดสัญญาสำเร็จรูปจะกำหนดข้อสัญญาล่วงหน้า และข้อสัญญาได้เปรียบ อีกฝ่ายหนึ่ง หรือ ยกเว้นความรับผิดชอบของตนเอง ทำให้รัฐมีความจำเป็นต้องเข้ามาช่วยเหลือดูแลคู่สัญญาที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า โดยให้ศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรมฯ หรือ ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภคฯ เป็นต้น อาจทำให้สัญญาที่สร้างขึ้นไม่เป็นไปตามหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (Pacta Sunt Servanda) ดังกล่าวได้

จากข้อบกพร่องหรือความไม่สมบูรณ์ของสัญญาดังกล่าว ส่งผลให้สัญญาเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับระหว่างคู่สัญญา หรือ ส่งผลเป็น โมฆียะ โดยสัญญายังมีผลบังคับอยู่จนกว่าจะมีการบอกล้างในภายหลัง หรือ อาจทำให้การบังคับไม่เป็นไปตามที่ตกลงกัน ไว้ในสัญญา ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเรื่องนั้นๆแต่ละกรณี โดยพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. โดยผลของนิติกรรม

ป.พ.พ. 150 การใดที่ทำลงอันมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งด้วยกฎหมาย หรือการนั้นเป็นพันวิสัย หรือ เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

นิติกรรมที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นโมฆะ หมายถึงความเสียเปล่า ใช้บังคับกันไม่ได้เลย กฎหมายไม่ยอมรับรองการกระทำใดๆ ทั้งสิ้น ไม่มีความผูกพันใดๆ ในทางกฎหมายเกิดขึ้น และไม่อาจให้สัตยาบันแก่กันได้เลย ผู้มีส่วนได้เสียคนหนึ่งคนใดจากการกระทำอันเป็นโมฆะหรือเสียเปล่านั้น จะยกขึ้นกล่าวอ้างเมื่อใดก็ได้

จากการที่นิติกรรมหรือสัญญาใดที่เป็นโมฆะเพราะมีวัตถุประสงค์ที่ต้องห้ามขัดแย้งด้วยกฎหมาย เช่น ตกลงขายยาเสพติดให้โทษ ว่าจ้างฆ่าคน หรือมีวัตถุประสงค์ที่เป็นการฝ่าฝืน เช่น ตกลงซื้อดวงดาว เป็นต้น สัญญาดังกล่าวแม้คู่สัญญาจะมีเจตนาที่ต้องตรงกันแต่ผลของสัญญาไม่สามารถปฏิบัติได้ไม่ว่าจะเป็นการต้องห้ามด้วยกฎหมายหรือเป็นการฝ่าฝืนก็ตาม ตามกฎหมายจะเป็นโมฆะอันจะทำให้สัญญาที่ทำขึ้นไม่สามารถเป็นไปตามสัญญาได้

2. ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม

พรบ.ข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มาตรา 6 สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้บริโภค จะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิไม่ได้ เว้นแต่ผู้บริโภคได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่องหรือเหตุแห่งการรอนสิทธิอยู่แล้วในขณะทำสัญญา ในกรณีนี้ให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบนั้นมีผลบังคับได้เฉพาะเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น

สัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาที่ไม่เป็นธรรม หากคู่สัญญายกขึ้นกล่าวอ้างในพิจารณาคดีของศาล ศาลจะใช้ดุลพินิจในการให้สัญญานั้นบังคับได้เท่าที่เป็นธรรม ซึ่งทำให้สัญญาที่คู่สัญญาทำกันไว้ไม่เป็นไปตามสัญญา ส่วนสัญญาที่อยู่ในความหมายตามพระราชบัญญัติข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 คือ สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ สัญญาสำเร็จรูป สัญญาขายฝาก ข้อตกลงจำกัดสิทธิในการประกอบสิทธิในการประกอบวิชาชีพการงาน และข้อตกลงจำกัดเสรีภาพในการทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิในทรัพย์สินที่ส่งมอบให้แก่ผู้บริโภคตามสัญญาที่ทำระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ ข้อสัญญาที่ให้สิ่งใดไว้เป็นมัดจำ ข้อตกลง ประกาศหรือคำแจ้งความที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญา ความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายในคดีละเมิด อย่างไรก็ตามก็ดี นิติกรรมหรือสัญญาอื่นนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ทั้ง 8 ประเภท ศาลไม่มีอำนาจตรวจสอบตามพระราชบัญญัตินี้ แต่อยู่ในบังคับของหลักทั่วไปเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญา

จากที่กล่าวมาในส่วนของพระราชบัญญัติข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540 นั้นยังมีข้อบกพร่องบางประการที่สัญญาบางสัญญาอาจไม่ถูกตรวจสอบ กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัตินี้ คู่กรณีต้องยกขึ้นต่อสู้ในชั้นศาล ศาลจึงจะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาว่าสัญญานั้นมีความเป็นธรรมหรือไม่ และหากสัญญาไม่มีความเป็นธรรมศาลจะพิจารณาให้เท่าที่เป็นธรรมตามบทบัญญัติของกฎหมายที่กล่าวมา ซึ่งในการพิจารณานี้จะทำให้สัญญาที่สร้างขึ้นไม่สามารถเป็นไปตามสัญญานั้นได้

3. สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปก็อาจทำให้ข้อสัญญาบางประการไม่อาจใช้บังคับได้ ซึ่งก็ต้องมีการตกลงแก้ไขกันต่อไป ทำให้สัญญาที่ทำกันไว้ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เข้าลักษณะข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม แต่ก็ไม่สามารถเป็นไปตามสัญญาได้ ยกตัวอย่างกรณีเหตุการณ์ห้างเวสต์เทรค ห้างเซ็นเตอร์วัน ที่ถูกเผาขณะมีการชุมนุมประท้วงที่ผ่านมามีดังนี้

ในกรณีเหตุเพลิงไหม้ เช่นทรลเวสต์ หรือ เซ็นเตอร์ วัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่เช่าของผู้ประกอบการรายย่อยนั้นเห็นว่า ถือเป็นกรณีที่เป็นเหตุสุดวิสัย เนื่องจากทรัพย์สินได้รับผลกระทบจากเหตุเพลิงไหม้ และมีลักษณะเป็นความเสียหายที่ถือได้ว่าเป็นการถาวร ผู้ให้เช่าก็พื้นที่ที่ต้องส่งมอบพื้นที่เช่าให้แก่ผู้เช่า และในขณะเดียวกันผู้ให้เช่าก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าจากผู้เช่าเช่นกัน ซึ่งก็มีความหมายอยู่หลายๆ ว่า สัญญาเช่าระหว่างผู้ให้เช่าและผู้เช่าถือเป็นอันสิ้นสุดลง ดังนั้น หากผู้ให้เช่าได้รับค่าเช่าล่วงหน้าจากผู้เช่าไปแล้ว ผู้ให้เช่าก็มีหน้าที่ต้องคืนค่าเช่านับตั้งแต่วันที่ผู้ให้เช่าไม่ส่งมอบพื้นที่เช่า กล่าวคือ ในช่วงที่มีการประท้วงและผู้ให้เช่าตัดสินใจปิดการให้บริการพื้นที่เช่า ซึ่งเป็นกรณีที่ผู้ให้เช่าตัดสินใจเองก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับค่าเช่าในส่วนนี้ หากแต่ไม่ใช่เพราะเหตุสุดวิสัย แต่เป็นกรณีที่ผู้ให้เช่าผิดสัญญาเพราะไม่ส่งมอบพื้นที่เช่า จนกระทั่งถึงวันที่มีการก่อการจลาจลเผาอาคารซึ่งเป็นพื้นที่เช่า ในกรณีนี้เข้าข่ายเป็นเหตุสุดวิสัยแล้วผู้ให้เช่าไม่มีทรัพย์สินที่จะส่งมอบ นอกจากเงินค่าเช่าที่ต้องชำระคืนแล้ว ผู้ให้เช่ายังคงมีหน้าที่ต้องคืนเงินมัดจำใดๆ ที่ยึดถือไว้ตามสัญญาเช่าอีกด้วย

ส่วนในกรณีที่ผู้ให้เช่าไม่ได้เรียกเก็บค่าเช่าล่วงหน้า ผู้เช่าก็ไม่มีหน้าที่ต้องชำระค่าเช่าให้แก่ผู้ให้เช่าอีกต่อไป แต่ผู้เช่าก็ไม่มีสิทธิที่จะไปเรียกค่าเสียหายใดๆ เอากับผู้ให้เช่าได้ เพราะเหตุเพลิงไหม้ในครั้งนี้ เป็นเหตุที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้ให้เช่าแต่อย่างใด

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปดังกล่าวทำให้สัญญาเช่าโดยหลักแล้วสัญญาเช่าเป็นสัญญาต่างตอบแทนประเภทหนึ่ง ผู้เช่ามีสิทธิที่จะไม่ชำระค่าเช่าให้แก่ผู้ให้เช่า หากผู้ให้เช่าไม่ส่งมอบพื้นที่เช่าให้กับผู้เช่าเว้นแต่เหตุสุดวิสัย ซึ่งหากเปรียบเทียบกรณีมีการชุมนุมแล้วทางห้างปิดพื้นที่ผู้เช่าเข้าไปไม่ได้กรณีนี้จะอ้างเหตุสุดวิสัยไม่ได้ แต่หากมีการเผาตามที่ยกตัวอย่างไปผู้ให้เช่าไม่สามารถส่งพื้นที่ให้เช่าได้เพราะเหตุสุดวิสัย ด้วยเหตุนี้ทำให้สัญญาไม่เป็นไปตามสัญญา

3.2.4 ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสลากวันที่ 26 เมษายน 2550

คณะกรรมการว่าด้วยสลาก สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีการประชุม เกี่ยวกับการกำหนดให้รถยนต์ที่ใช้แล้ว เป็นสินค้าที่ควบคุมสลาก ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2550 ในเรื่องนี้ คณะกรรมการว่าด้วยสลาก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 วรรคสาม และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2544¹⁰ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ประกาศ ณ วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2550 คณะกรรมการว่าด้วยสลาก จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้ “รถยนต์ใช้แล้ว” หมายความว่า รถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่เกินเจ็ดคน รถยนต์นั่งส่วนบุคคลเกินเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบสองคน และรถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลที่มีน้ำหนักรถไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยกิโลกรัม ซึ่งมีได้ใช้ประกอบการขนส่งเพื่อสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แล้ว ซึ่งผู้ประกอบการจะมีไว้เพื่อจำหน่ายที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 แล้ว ซึ่งผู้ประกอบการจะมีไว้เพื่อจำหน่าย

ข้อ 2 ให้รถยนต์ใช้แล้วเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ข้อ 3 ฉลากของสินค้าที่ควบคุมฉลากตามข้อ 2 ให้ปฏิบัติตามข้อ 1 ถึงข้อ 3 แห่งประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ลักษณะของฉลากสินค้าที่ควบคุมฉลาก พ.ศ. 2541 ลงวันที่ 23 กันยายน 2541 และให้ระบุข้อมูลด้วยตัวอักษรขนาดไม่ต่ำกว่า 1 เซนติเมตร เกี่ยวกับรถยนต์ใช้แล้วตามที่ปรากฏในรายการจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ ตั้งแต่วันจดทะเบียนจนถึงวันที่จำหน่าย ดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) วันจดทะเบียน
- (2) เลขทะเบียน
- (3) เลขตัวถัง
- (4) เลขเครื่องยนต์
- (5) ยี่ห้อรถ
- (6) ยี่ห้อเครื่องยนต์
- (7) สี
- (8) ประเภทของรถ
- (9) ชนิดเชื้อเพลิง

¹⁰พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2544

(10) ลำดับเจ้าของรถ

(11) ภาระผูกพันของรถยนต์ที่มีอยู่ในวันจำหน่าย (ถ้ามี)

สำหรับขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ การระบุข้อมูลในฉลากสินค้าต้องประกอบด้วยข้อมูลอย่างครบถ้วนและการติดสลากต้องให้เห็นเด่นชัด สำหรับกรณีรถยนต์ใช้แล้วที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ สามารถใช้สำเนาทะเบียนรถแทนได้ ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลสามารถไปขอคัดสำเนาได้ที่กรมขนส่งทางบก เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำสลากต่อไป

3.2.5 ประมวลกฎหมายอาญา¹¹

ความผิดฐานขายสินค้าโดยหลอกลวงตาม มาตรา 271 เป็นสำคัญ

บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 แต่เดิมได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในหมวดความผิดฐานฉ้อโกง ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 310 โดยมีข้อความไปในทำนองเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมจากกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 310 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 แตกต่างไป โดยบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง” ซึ่งส่งผลให้มีการบัญญัติโทษสูงขึ้นจากเดิมโดยความผิดตามมาตรา 271 ดังกล่าว กลายเป็นความผิดต่อแผ่นดินซึ่งไม่สามารถยอมความได้ และนำบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเข้าไปจัดอยู่ในหมวดความผิดเกี่ยวกับการค้าแทนที่จะไปจัดอยู่ในหมวดความผิดฐานฉ้อโกงเช่นเดิม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 บัญญัติว่า “ผู้ใดขายของโดยหลอกลวงด้วยประการใดๆ ให้ผู้ซื้อหลงเชื่อในแหล่งกำเนิดสภาพ คุณภาพหรือปริมาณแห่งของนั้นอันเป็นเท็จ ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 บัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริตหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งและโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามหรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. คำว่า “ขาย” (Sale) คำราส่วนใหญ่มีความหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453 ซึ่งบัญญัติว่า “อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย” บางตำรามิได้จำกัดเฉพาะการซื้อขายโดยตรงเท่านั้น แต่การจำหน่ายจ่ายโอนในกรณีอื่นก็ถือว่าอยู่ในความหมายของคำว่าขายเหมือนกัน

ข้อวิเคราะห์ คำว่า “ขาย” ตามมาตรานี้ น่าจะหมายรวมถึง การซื้อขาย การจำหน่ายจ่ายโอน อันมีผลทำให้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สิน โอนจากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

2. คำว่า “ของ” (Things) มีความเห็นที่แตกต่างกันไป บางตำรามีความหมายเฉพาะสังหาริมทรัพย์ (movable property) เท่านั้น บางตำราไม่จำกัดว่าของนั้น จะเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคก็ตาม

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 453 คำว่า “ทรัพย์สิน” (property) แล้วหมายความรวมทั้งทรัพย์สิน ซึ่งเป็นวัตถุมีรูปร่าง (tangible property) และหมายความรวมถึงวัตถุไม่มีรูปร่าง (intangible property) ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 มาตรา 3 คำว่า “สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ผลิตหรือมีไว้เพื่อขาย ซึ่งสินค้านี้เป็นได้ทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น คำว่า “ของ” จึงน่าจะหมายรวมทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ด้วย

ข้อสังเกต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(18) คำว่า “สิ่งของ” หมายความว่า ถึงสังหาริมทรัพย์ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ ให้รวมทั้งจดหมาย โทรเลข และเอกสารอย่างอื่นๆ ซึ่งกฎหมายนี้มุ่งเน้นถึงพยานวัตถุที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในคดี คำว่า “สิ่งของ” จึงหมายถึงเฉพาะสังหาริมทรัพย์แยกต่างหาก จากอสังหาริมทรัพย์หรือสถานที่ต่างๆ เช่นคำว่า “ที่รโหฐาน” (private place) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือคำว่า “ทางสาธารณะ” (Public way) หรือ “สาธารณสถาน”(public place) หรือคำว่า “เคหสถาน” (dwelling place) เป็นต้น ตามประมวลกฎหมายอาญา

3. ปัญหาที่ต้องพิจารณาในประเด็นนี้อยู่ที่ข้อความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 ว่า “ถ้าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง”เปรียบเทียบกับมาตรา 341แล้วมีความหมายอย่างไร แยกพิจารณาดังนี้

พื้นฐานของความผิดตาม มาตรา 271 และตามมาตรา 341 มีพื้นฐานทางกฎหมายที่คล้ายคลึงกัน คือจะเห็นได้ว่ากฎหมายลักษณะอาญาได้จัดให้อยู่ในหมวดเดียวกัน กล่าวคือมีองค์ประกอบความผิด “หลอกหลวง” เหมือนกัน ซึ่งคำนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ได้ว่าความผิดทั้งสองฐาน อยู่ในหมวดเดียวกัน แต่เมื่อได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา กลับมีการแยกมาตรา 271 ไปอยู่ในความผิดเกี่ยวกับการค้า

กรณีที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นการจัดหมวดหมู่ของกฎหมายให้ทันสมัยขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป เนื่องจากมาตรา 271 เป็นการหลอกลวงด้วยการค้าขาย ก็ควรจัดอยู่ในหมวดความผิดเกี่ยวกับการค้า ดังนั้น เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้แยกความผิดทั้งสองมาตราออกจากกันจึงน่าจะมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป โดยหากการหลอกลวงนั้นเป็นการหลอกลวงด้วยการขายของต้องถือว่าเป็นความผิดเฉพาะไม่น่าจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก แต่ในทางคำราแล้ว อาจารย์ผู้เขียนคำราส่วนใหญ่จะอธิบายว่ากรณีจะเป็นความผิดตามมาตรา 271 (ซึ่งมีโทษหนักกว่าเพราะยอมความไม่ได้) ได้จะต้องไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงเสียก่อน กล่าวคือต้องพิจารณาว่าการกระทำประกอบองค์ประกอบความผิดตาม มาตรา 341 หรือไม่ ถ้าไม่เป็นความผิดตามมาตรา 341 จึงจะพิจารณาว่าเป็นมาตรา 271 หรือไม่

แต่กรณีนี้ กรณีน่าจะพิจารณาการกระทำว่าถ้าเป็นการหลอกลวงโดยการขายของ และเมื่อครบองค์ประกอบความผิดตามมาตรา 271 แล้ว ก็จะผิดมาตรา 271 ทันที และไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามมาตรา 341 อีก โดยมีเหตุผลดังนี้

(ก). เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 แล้วจะเห็นว่าความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 และมาตรา 341 มาจากองค์ประกอบความผิดเหมือนกัน คือ การหลอกลวง (deceit) เพียงแต่ว่า ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 นั้น เป็นการกระทำผิดทันทีโดยตัวของมันเองเกี่ยวกับการหลอกลวงขายของ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ซื้อจะได้รู้ถึงข้อหลอกลวงอยู่บ้าง แต่ขาดความระมัดระวังไม่รอบคอบหรือไม่ก็ตาม แต่ทั้งนี้ การโฆษณาขายสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจบางครั้งอาจเป็นไปได้ที่จะเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 และมาตรา 341 อันเป็นกรณีเดียวผิดกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90

(ข). ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 เป็นการหลอกลวงขายของเท่านั้น ซึ่งเป็นความผิดในตัวของมันเอง โดยไม่จำเป็นต้องได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง แต่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 เป็นการหลอกลวงที่มีความหมายกว้าง ไม่เฉพาะการขายของเท่านั้น อีกทั้งความผิดตามมาตรานี้ต้องได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ

(ค). กระบวนวิธีพิจารณาความอาญาในชั้นศาล เมื่อเปรียบเทียบความผิดฐาน ลักทรัพย์ (theft) กรร โชก (extortion) รีดเอาทรัพย์สิน (blackmail) ฉ้อโกง (cheating) โกงเจ้าหนี้ (fraud against creditors) ยักยอก (misappropriation) รับของโจร (receiving stolen property) และทำให้เสียทรัพย์สิน (mischief) ซึ่งมีองค์ประกอบต่างกันโดยสิ้นเชิง ในชั้นสืบพยาน แต่เดิมศาลมักจะยกฟ้องเพราะอ้าง

ฐานความผิดไม่ถูกต้องทั้งๆที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า

“ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได้อ

.....”

ต่อมา จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 192 วรรคสาม โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2532 ดังนี้

“ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่นเกี่ยวกับเวลา หรือสถานที่กระทำความผิด หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ น้อ โกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก รับของโจร และทำให้เสียหาย หรือต่างกันระหว่างการกระทำผิดโดยเจตนากับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งมิให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้ แต่ทั้งนี้ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับ ความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้”

เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 แล้วจะเห็นได้ว่าศาลพิพากษาลงโทษได้เฉพาะตามฐานความผิดที่กฎหมายบัญญัติและที่โจทก์ขอมาในคำฟ้อง เท่านั้น ดังนั้น ในกรณีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 และมาตรา 341 นั้น หากคำฟ้องโจทก์มิได้อ้างถึงไว้ทั้ง 2 มาตรา คงกล่าวอ้างเพียงมาตราใดมาตราหนึ่งเท่านั้น หากศาลพิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามมาตรา 271 หรือมาตรา 341 เท่านั้น เช่น หากศาลพิพากษาว่า การกระทำนั้นเป็นการหลอกลวงขายซึ่งเป็นความผิดบทเฉพาะ (Lex Speciale) แล้ว ศาลก็อาจลงโทษในความผิดตามมาตรา 271 เท่านั้น จะไปพิจารณาลงโทษตามมาตรา 341 ซึ่งเป็นความผิดบททั่วไป (Jus Generals) ไม่ได้ หรือหากศาลพิจารณาเห็นว่าอาจจะลงโทษได้เฉพาะมาตรา 341 เท่านั้น ศาลก็จะไม่พิพากษาลงโทษตามมาตรา 271 อีก กรณีเช่นนี้ศาลอาจจะลงโทษจำเลยไม่ได้ เพราะมิได้มีคำขอท้ายฟ้อง และมีใช้กรณีที่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 192 วรรคสาม

(ง). ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 น่าจะมีโทษหนักกว่าความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ทั้งนี้ เนื่องจากอัตราโทษจำคุกและโทษปรับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้จะมีเท่ากันก็ตาม แต่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 เป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้

หรือเป็นความผิดต่อแผ่นดิน แต่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 เป็นความผิดที่ยอมความได้ (Compoundable offence) หรือไม่เป็นความผิดต่อแผ่นดิน

ดังนั้น หากการกระทำของผู้ประกอบการเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 แล้ว จึงเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ หรือเป็นความผิดต่อแผ่นดินหากการกระทำนั้นศาลเห็นว่าไม่ใช่การฉ้อโกงประชาชนก็จะกลายเป็นความผิดที่ยอมความได้ในขณะที่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 ไม่ว่าจะเป็นการกระทำต่อผู้เสียหายคนเดียวหรือต่อประชาชนก็เป็นความผิดต่อแผ่นดินทั้งสิ้น

อนึ่ง การหลอกลวงนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 อาจทำได้ 2 วิธี คือ การหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ (the assertion of a falsehood) หรือการปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง (the Concealment of the facts) ต่อประเด็นนี้ การซื้อขายที่ดินและบ้านตามโครงการธุรกิจบ้านจัดสรร นอกจากผู้ประกอบการจะได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จดังกล่าวแล้ว ผู้ประกอบการธุรกิจยังได้ปกปิด ข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ผู้บริโภคในประเด็นสำคัญที่สุด คือ ในขณะที่เปิดโครงการนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจยังไม่มีเงินพัฒนาที่ดินและก่อสร้างอย่างครบถ้วนเพียงพอตามที่ปรากฏในเอกสาร โฆษณาจนกว่าจะได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสถาบันการเงิน หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการเงิน ผู้ประกอบการธุรกิจก็ไม่อาจจะดำเนินการตามสัญญาได้เลย ดังนั้น เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ประกอบการธุรกิจจะต้องแสดงข้อเท็จจริงดังกล่าวให้แก่ผู้บริโภคทราบก่อนที่จะมีการลงนามในสัญญาซื้อขาย เพื่อให้ผู้บริโภคได้ใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจว่าจะซื้อที่ดินและบ้านดังกล่าวหรือไม่ ซึ่งเชื่อว่าหากผู้บริโภคได้รับทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวก็คงจะไม่ซื้อที่ดินบ้านดังกล่าวจากผู้ประกอบการธุรกิจ

กรณีที่น่าจะถือว่าไม่เป็นความผิด ก็ต่อเมื่อผู้ประกอบการธุรกิจแจ้งข้อเท็จจริง ให้ผู้บริโภคได้ทราบก่อนตกลงทำสัญญาว่า หากผู้ประกอบการธุรกิจไม่สามารถหาเงินทุนหรือ แหล่งสนับสนุนเงินทุนได้ก็จะไม่พัฒนาที่ดินหรือสร้างบ้านตามสัญญา ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าหากผู้บริโภคเมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวก่อนทำสัญญา ย่อมไม่มีผู้บริโภคผู้ใดยอมเข้าทำสัญญาด้วย ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

ผลกระทบที่ตามมาก็คือ เมื่อการกระทำดังกล่าวมีมูลเพียงพอในการฟ้องร้องเป็นความผิดทางอาญาแล้ว ก็อาจร้องขอต่อศาลให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 ที่บัญญัติว่า “เมื่อศาลพิพากษาให้ลงโทษผู้ใด ถ้าศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดโดยอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเนื่องจากการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ และเห็นว่าหากผู้นั้นประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นต่อไป อาจจะทำให้ความผิดเช่นนั้นขึ้นอีก ศาลจะสั่งไว้ใน คำพิพากษา ห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น มีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้ว

ก็ได้” อันเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องปรามผู้ประกอบธุรกิจ เมื่อมีการฟ้องผู้ประกอบธุรกิจ เป็นความผิดอาญา (criminal offence) ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะประชาชนในฐานะผู้บริโภค การฟ้องโดยอาศัยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 271 จะเป็นนโยบาย ที่เป็น การปราบปรามการกระทำความผิดที่มีผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจและสังคมเหล่านี้ได้ เพราะเป็นคดีที่ยอมความไม่ได้ ซึ่งถือว่าเป็นความผิดต่อแผ่นดินแล้ว แผ่นดินยอมเป็นผู้เสียหาย จากการกระทำความผิดของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเมื่อดำเนินการเช่นนี้แล้วเชื่อว่าผู้ประกอบธุรกิจจะมีจิตสำนึกในการดำเนินการมากยิ่งขึ้น

3.2.6 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹²

1) การเกิดของสัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขายเกิดขึ้นโดยสมบูรณ์นั้น คู่สัญญา(ผู้ซื้อ-ขาย) ต้องมีเจตนาหรือ วัตถุประสงค์ตรงกัน คือ ผู้ซื้อต้องมีจุดประสงค์โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายกัน ให้แก่ ผู้ซื้อ และ ผู้ซื้อตกลงชำระราคา (เงิน) ตามที่ตกลงกันแน่นอนให้แก่ผู้ขาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 453 นอกจากนี้ต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักทั่วไปของนิติกรรม-สัญญา คือ

- วัตถุประสงค์ที่ซื้อขายทรัพย์สินนั้นไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย, ไม่พินวิสัย, ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

- คู่สัญญาต้องมีความสามารถครบถ้วน, เจตนาที่ตกลงกันต้องไม่ได้เกิดจากเจตนาหลง, สำคัญผิดในสิ่งที่เป็นสาระสำคัญของนิติกรรม, หรือถูกกลฉ้อฉล

- ทรัพย์สินนั้นต้องสามารถซื้อขายกันได้ แม้ว่าผู้ขายจะไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขายขณะที่ทำสัญญาก็ตามแต่สามารถจัดการ โอนกรรมสิทธิ์ได้ หรือสามารถจะจัดหามาให้ในอนาคตก็ตาม หากขณะทำสัญญาซื้อขาย โดยผู้ขายมีจุดประสงค์ที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินแก่ผู้ซื้อแล้ว ถือว่าสัญญาซื้อขายเกิดขึ้นแล้ว ส่วนการปฏิบัติการชำระหนี้, การโอนกรรมสิทธิ์, การชำระราคา หรือการส่งมอบ นั้น เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งซึ่งจะผูกพันระหว่างคู่สัญญาต่อไป

2) การโอนกรรมสิทธิ์

เมื่อสัญญาซื้อขายทรัพย์สินเกิดขึ้นแล้ว ตามหลัก กฎหมายไทย, อังกฤษ, ฝรั่งเศส นั้น ถือว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โอนไปยังผู้ซื้อทันที ตาม ป.พ.พ.มาตรา 453 และ 458 เนื่องจากประเทศดังกล่าวใช้ระบบสัญญาเดี่ยว

¹²ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535

เมื่อเกิดสัญญาซื้อขายแล้ว (สัญญาทางหนี้) มีผลทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปยังผู้ซื้อทันที โดยไม่ต้องทำสัญญาโอนกรรมสิทธิ์ หรือ ส่งมอบทรัพย์สิน (สัญญาทางทรัพย์สิน) อีกซึ่งเป็นลักษณะของสัญญาคู่ ดังเช่น ประเทศเยอรมัน

ส่วน ตาม กม.โรมัน สัญญาเกิดขึ้นเมื่อส่งมอบทรัพย์สินแต่การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น มีข้อยกเว้นอยู่หลายประการ ทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อเมื่อเกิดสัญญาขึ้นตามหลักดังกล่าว คือ

1. การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษที่ต้องทำตามแบบที่กฎหมายกำหนดคือ.ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 456 วรรคแรก หากดำเนินการแล้วกรรมสิทธิ์จะ โอน ไปยังผู้ซื้อทันที
2. การซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการโอนกรรมสิทธิ์ โดยกำหนดไว้ในสัญญา ตาม ป.พ.พ. มาตรา 459 หากเป็นไปตามเงื่อนไข, เงื่อนไขที่กำหนดไว้แล้ว กรรมสิทธิ์จะ โอน ไปยังผู้ซื้อทันที ซึ่งเงื่อนไขหรือเงื่อนไขดังกล่าวนี้ คู่สัญญาสามารถตกลงกันได้ ตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา (แต่บางกรณีอาจต้องอยู่ภายใต้บังคับของ พ.ร.บ.ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.2540)
3. การซื้อขายทรัพย์สินที่ยังไม่ได้กำหนดทรัพย์สินนั้น ไว้แน่นอน จนกว่าจะทำการนับชั่ง ตวง วัด หรือกำหนดไว้แน่นอน จนเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ตาม ป.พ.พ. มาตรา 460 วรรคแรก (กำหนดราคาไว้แล้ว) หากกำหนดจำนวนทรัพย์สิน ไว้แน่นอนแล้ว กรรมสิทธิ์จะ โอน ไปยังผู้ซื้อทันที
4. การซื้อขายทรัพย์สินที่กำหนดตัวทรัพย์สินไว้แล้ว (เป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง) แต่ยังไม่สามารถรู้กำหนดราคา ตาม ป.พ.พ. มาตรา 460 วรรคสอง หากรู้กำหนดราคาที่แน่นอนแล้ว กรรมสิทธิ์จะ โอน ไปยังผู้ซื้อทันที
5. การซื้อขายทรัพย์สินที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นั้น กรรมสิทธิ์จะ โอน ไปยังผู้ซื้อ ต่อเมื่อมีทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นเกิดขึ้นแล้ว ถือว่าเป็นการซื้อขายมีเงื่อนไขตาม ป.พ.พ. มาตรา 459
6. การซื้อขายความคาดหวัง (ซื้อขายผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น) เป็นการซื้อขายโดยเด็ดขาด กรรมสิทธิ์โอนทันทีเมื่อเกิดสัญญา

3) ภาวะเสี่ยงภัย

สัญญาซื้อขายนั้น เป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อสัญญาเกิดขึ้นแล้ว กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะตกแก่ผู้ซื้อทันที เว้นแต่มีข้อยกเว้นดังกล่าว และผู้ซื้อ-ผู้ขาย ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติการชำระหนี้ต่อกัน คือ ผู้ซื้อ เป็นเจ้าหนี้ในเรื่องได้รับมอบทรัพย์สิน และเป็นลูกหนี้เรื่อง ชำระราคา(เงิน) ส่วนผู้ขาย เป็นเจ้าหนี้ในเรื่องได้รับชำระราคา และเป็นลูกหนี้เรื่องส่งมอบทรัพย์สิน เมื่อทรัพย์สินที่ซื้อขายยังไม่ได้ส่งมอบนั้น เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ความเสียหายนั้นจะตกเป็นภาระแก่ฝ่ายใด โดยความ

เสียหายนั้นต้องเกิดจากเหตุสุดวิสัยคือ มิได้เกิดจากความผิดของผู้ซื้อและผู้ขาย จะต้องพิจารณาว่า ขณะเกิดความเสียหายนั้นกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของฝ่ายใด (ต้องนำเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์ตาม ข้อ 2. มาประกอบ) มีผลทำให้ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ต้องรับภัยหรือภาระเสี่ยงภัยเอง และฝ่ายที่รับภัยนั้นยังต้องมีหน้าที่ปฏิบัติการชำระหนี้ต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา 370 ซึ่งหลักดังกล่าวนี้ สามารถใช้ได้กับสัญญาซื้อขายของประเทศ ฝรั่งเศส อังกฤษ ยกเว้นประเทศเยอรมัน นั้น การซื้อขายเป็นระบบสัญญาคู่ กรรมสิทธิ์โอนไปยังผู้ซื้อ ต่อเมื่อเกิดสัญญาซื้อขาย (สัญญาทางหนี้) และส่งมอบทรัพย์สิน (สัญญาทางทรัพย์สิน) แล้ว ภาระเสี่ยงภัยจึงจะตกแก่ผู้ถือกรรมสิทธิ์

3.2.7 พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522¹³

หลักการของหมายเลขตัวรถและหมายเลขเครื่อง

ก. ความสำคัญของหมายเลขตัวรถและหมายเลขเครื่องยนต์

กฎหมายกำหนดให้รถที่จะนำมาใช้ต้องมีการจดทะเบียนรถ (ทะเบียนในการปกครอง) เอกสารที่เกี่ยวกับทะเบียนรถประกอบด้วยสมุดคู่มือการจดทะเบียน สมุดคุมหมายเลขทะเบียน ต้นทะเบียนรถ แผ่นป้ายวงกลมแสดงการเสียภาษี เอกสารเหล่านี้ต้องปรากฏหมายเลขตัวรถ หมายเลขเครื่องยนต์ เสมอ

ข. ตำแหน่งของหมายเลขตัวรถและเลขเครื่องยนต์

ลำดับ ตำแหน่งเลขตัวเลข ชนิดรถ มีดังนี้

1. บนกระบังหน้าต่อนอก เบนซ์ สปอร์ต
2. กระบังหน้าต่อนในหลังเครื่องยนต์ รถญี่ปุ่นเกือบทุกรุ่น เบนซ์ อัลฟา บีเอ็มฯ
3. บนคานหน้าขวา มาสด้ากระบะ
4. บนคานหน้าซ้าย คัทสันกระบะ
5. คานหน้าขวาด้านข้าง โตโยต้ากระบะ
6. คานด้านซ้ายด้านข้าง ไคฮัทสุ มาสด้า ฟอर्ड
7. คานขวางด้านหน้า โตโยต้าคราวน์ รุ่นแรกๆ
8. คานใต้ประตูขวา โตโยต้าคราวน์ รุ่นแรกๆ
9. คานใต้ประตูซ้าย ไคฮัทสุ กระบะ
10. โครงคัทซีหลังขวา (ล้อหลัง) มิตซูบิชิ กระบะ

¹³พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522

ความหมายของหมายเลขตัวรถและหมายเลขเครื่องหมายเลขตัวรถ (หมายเลขตัวถัง) คือ ชุดข้อความที่ประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษรภาษาอังกฤษที่สามารถสื่อความหมายถึง ยี่ห้อ รุ่น สี ผลิตในประเทศ ผลิตจากต่างประเทศ พวงมาลัยซ้ายหรือขวา ขับเคลื่อนล้อหน้าหรือล้อหลัง เกียร์ ธรรมดาหรืออัตโนมัติ และอื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้นผู้สืบสวนจะต้องติดตามข้อมูลจากบริษัทผู้ผลิตรถยนต์เป็นระยะๆ รวมทั้งจะต้องถ่ายรูปทั้งทางด้านหน้าและด้านหลังมาติดไว้บนกระดาษ แล้วใช้กระดาษลอกลายทำการลอกลายหมายเลขตัวถัง แล้วนำมาติดไว้ได้ภาพถ่ายรถ จะทำให้เราทราบได้ว่ารถนี้มียี่ห้อ รุ่น และลักษณะดังภาพเป็นรถที่มีเลขตัวถังประกอบด้วยตัวอักษรอะไรบ้าง และตัวเลขอะไรบ้าง โดยที่เลขตัวถังเป็นชุดข้อความที่ต่อหรือกระทำโดยโรงงานประกอบรถยนต์ เมื่อได้มีการตอกเลขตัวถังรถแล้วจึงนำออกจำหน่าย และนำไปจดทะเบียนไว้กับกรมการขนส่งทางบก เลขตัวรถเหล่านี้เมื่อตอกลงไปแล้วห้ามทำลายหรือแก้ไข หากมีการแก้ไขหรือทำลายกรมการขนส่งทางบกจะต้องทำการตรวจสอบ และดำเนินการทางทะเบียนต่อไป ดังนั้นเลขตัวรถจึงเป็นสาระสำคัญของตัวรถแต่ละคัน เลขตัวถังของรถยี่ห้อเดียวกันและรุ่นเดียวกันมีหมายเลขตัวถังอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน

ค. ลักษณะของเลขตัวถังและเลขเครื่อง เลขตัวถังจะถูกสร้างโดยการตอกจากโรงงาน ผู้ผลิตรถยนต์ แม้พิมพ์การสร้างเลขตัวถังของรถแต่ละยี่ห้อ จะมีลักษณะของตัวเลขตัวอักษรที่แตกต่างกันในเรื่องของ ขนาด ลักษณะ ความสูง ระยะช่องไฟ ของตัวเลขและตัวอักษร

ง. กรณีเลขตัวถังถูกทำลายหรือเกิดความเสียหาย ในบางกรณีเลขตัวรถอาจจะถูกทำลาย เช่น เกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าของได้เจียรเลขตัวถังออกไป หรือนำน้ำกรด หกราดไปตรงตำแหน่งเลขตัวถัง ทำให้เลขตัวถังถูกทำลาย หรือกรณีคนร้ายทำการลักรถแล้วทำลายแก้ไขหมายเลขตัวถัง ต่อมาเจ้าของรถที่แท้จริงได้รถคันดังกล่าวคืน กรณีเช่นนี้จะมีระเบียบของกรมการขนส่งทางบกกำหนดให้มีการตอกเครื่องหมายแทนเลขตัวถังที่ถูกทำลายไป

จ. หมายเลขตัวรถกับการตรวจสอบสภาพ เมื่อรถได้จดทะเบียนแล้วจะต้องมีการตรวจสอบสภาพ ได้แก่ การตรวจสอบสภาพรถในกรณีการต่อภาษี และการตรวจสอบสภาพรถในกรณีการโอนย้ายทางทะเบียน สาระสำคัญประการหนึ่งของการตรวจสอบสภาพรถก็คือ การตรวจเลขตัวรถ ว่ามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเลขตัวรถหรือไม่ รถคันที่ตรวจสอบสภาพเป็นรถคันเดียวกันกับคันที่จดทะเบียนไว้กับกรมการขนส่งทางบกหรือไม่ โดยเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบสภาพรถและหมายเลขตัวรถ เจ้าหน้าที่จะใช้กระดาษลอกลายมาทำการลอกลายหมายเลขตัวรถไว้ จากนั้นจะนำไปเปรียบเทียบกับลายหมายเลขตัวรถที่ได้เคยลอกลายเอาไว้เมื่อครั้งรับจดทะเบียนรถคันนี้ หรือเทียบกับลายเลขตัวรถที่ได้ลอกไว้เมื่อครั้งก่อนๆ เลขตัวรถของรถคันเดิมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงลายของเลขตัวรถจะตรงกัน และรอยทับกันได้พอดี แต่ถ้ากรณีคนร้ายตัดหมายเลขตัวรถของรถคันที่จดทะเบียนไว้ แล้วมาเชื่อมต่อแทน

เลขตัวถังรถคันที่ได้มาจากการกระทำผิด กรณีเช่นนี้เลขตัวถังจะลงรอยกันได้พอดี เช่นกัน เจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกจะต้องตรวจดูการเชื่อมต่อโลหะรอบๆ เลขตัวรถ หากมี ข้อสงสัย อาจจะส่งรถให้กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติทำการตรวจพิสูจน์ต่อไป

วิธีการแก้ไขหมายเลขตัวรถและหมายเลขเครื่อง

รถที่จดทะเบียนไว้กับกรมการขนส่งทางบกได้ทะเบียนแล้ว รถคันดังกล่าวอาจถูกย้ายทางทะเบียนได้ แต่เลขตัวรถที่เป็นสาระสำคัญของตัวรถจะต้องอยู่คงเดิม จนกระทั่งรถคันดังกล่าวสูญสลายหรือใช้การไม่ได้ และเลิกใช้รถคันดังกล่าวไป ดังนั้นจึงไม่มีกรณีที่จะต้องแก้ไขเลขตัวรถ แต่ที่มีการแก้ไขเลขตัวรถมีกรณีดังนี้ คือ เป็นกรณีที่คนร้ายลักรถ แล้วแก้ไขเลขตัวรถเพื่อให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ารถคันดังกล่าวเป็นรถที่ถูกลักมา จากนั้นใช้เอกสารปลอมประกอบตัวรถ เป็นกรณีที่คนร้ายนำรถที่ได้จากการกระทำผิดมาแก้ไขหมายเลขเครื่องและหมายเลขตัวรถให้ตรงกับหมายเลขตัวรถ และหมายเลขเครื่องของรถคันที่เกิดความเสียหายที่เรียกว่า การสวมซากรถ ไม่ว่าจะเป็กรณีใดคนร้ายมีวิธีการในการแก้ไขหมายเลขตัวรถ ดังนี้

ก. การขูดลบเลขเดิมออกแล้วดอกลเลขใหม่ไปแทน เมื่อคนร้ายมีเจตนาที่จะแก้ไขเลขตัวรถ วิธีการในการขูดทำลายเลขตัวรถแล้วดอกลเลขลงไปแทน มีวิธีการกระทำอยู่ 2 วิธี คือ การขูดลบเลขตัวถังรถออกไปทั้งหมด แล้วดอกลเลขชุดใหม่ลงไปแทน และการขูดลบเลขตัวถังรถออกไปเพียงบางตัว แล้วดอกลเลขตัวใหม่ลงไปแทน

ข. การแก้ไขโดยการตัดเหล็กกรอบๆ เลขตัวถังของรถออกไป จากนั้นนำแผ่นเหล็ก ที่มีเลขตัวถังรถที่ได้มาจากรถอีกคันหนึ่งมาเชื่อมต่อ แล้วก็พ่นสีปิดบังอำพราง

วิธีการตรวจเลขตัวรถและเลขเครื่องยนต์

ก. ตรวจสอบว่าเลขตัวถังรถที่ปรากฏอยู่บนรถที่ต้องสงสัยนั้นอยู่ในตำแหน่งตามปกติของเลขตัวถังโดยทั่วไปหรือไม่ เช่น เลขตัวถังรถ กระบะ โตโยต้าอยู่ที่ความใกล้ล้อหน้าค้ำนขวา หากพบว่ารถคันที่ต้องสงสัยตำแหน่งของเลขตัวรถผิดปกติ ผู้ทำการตรวจให้ละเอียดต่อไปเพราะรถคันดังกล่าวอาจจะเป็นรถที่ผิดกฎหมาย

ข. ตรวจสอบว่าเลขตัวถังรถที่ปรากฏอยู่ที่ตัวรถนั้นตรงกับยี่ห้อ รุ่น หรือไม่ เช่นคนร้ายลักรถรุ่นใหม่แต่ได้แก้ไขเลขตัวถังรถเป็นรถรุ่นเก่าและนำเอกสารของรถรุ่นเก่ามาใช้ เป็นต้น

ค. ตรวจสอบว่าหมายเลขตัวรถนั้นร่องรอยการแก้ไขหรือไม่โดยดูจากลักษณะของตัวอักษรและตัวเลขแต่ละตัวว่าแตกต่างจากตัวอักษรและตัวเลขที่ผลิตมาจากโรงงานหรือไม่ ตรวจสอบว่ารอบๆ เลขตัวรถมีรอยเชื่อมโลหะหรือไม่

ง. ตรวจสอบว่าเลขตัวถังรถนั้นตรงกับเอกสารประกอบตัวรถฉบับอื่นๆ หรือไม่ ได้แก่ เลขตัวถังรถที่ปรากฏอยู่กับตัวรถจะต้องตรงกับ หมายเลขตัวถังรถที่ปรากฏอยู่ที่เครื่องหมายแสดงการชำระ

ภาษี สมุดคู่มือการจดทะเบียนรถ และเครื่องหมายแสดงการชำระภาษีรถประจำปี ถ้าไม่ตรงกันผู้ สืบสวนจะต้องตรวจสอบโดยละเอียดตามระเบียบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติต่อไป

จ. ตรวจสอบว่าหมายเลขตัวรถ และหมายเลขเครื่องของรถที่ต้องสงสัยนั้นเกี่ยวข้องกับคดี หรือไม่ โดยตรวจสอบไปยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การโอนและการย้ายรถ

แนวความคิด มีดังนี้

1. สาระสำคัญและความหมายของการ โอนและย้ายรถ
2. หลักการย้ายรถ
3. การนำรถที่ได้จากการกระทำผิดไปจดทะเบียนและได้ทะเบียนใหม่ที่กรมการขนส่งทาง

บก

3.2.8 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522¹⁴

หมวด 6 ว่าด้วย รถ

มาตรา 71 รถที่ใช้ในการขนส่งต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรง มีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกับ ได้จดทะเบียนตามมาตรา 73 และเสียภาษีตามมาตรา 85 แล้ว

รถที่ใช้ในการขนส่งที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี รถยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

มาตรา 72 รถที่จะนำมาจดทะเบียนและเสียภาษีต้องผ่านการตรวจสภาพรถจากพนักงาน ตรวจสภาพ หรือจากสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 74 เว้นแต่รถประเภท หรือ ชนิดใดที่สมควรได้รับการยกเว้นการตรวจสภาพเป็นครั้งคราวให้กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ปรากฏว่ารถที่นำมารับการตรวจสภาพนั้นมีสภาพมั่นคงแข็งแรง มีเครื่อง อุปกรณ์ และส่วนควบถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว ให้พนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจ สภาพรถที่ได้รับการอนุญาตออกใบรับรองให้

ใบรับรองการตรวจสภาพรถให้ทำตามแบบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 73 เมื่อนายทะเบียนเห็นว่าพนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับ อนุญาตได้ตรวจสภาพรถถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 71 และมาตรา 72 แล้ว ให้รับจดทะเบียน และออกหนังสือแสดงการจดทะเบียนพร้อมกับแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถคันนั้นให้โดยไม่ชักช้า

¹⁴พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา 74 ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถเพื่อรับรองสภาพรถตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนกลาง

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 75 ใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถให้มีอายุสามปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 76 ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 74 ให้นายทะเบียนกลางมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถนั้นได้

ให้นำมาตรา 47 มาตรา 48 และมาตรา 49 มาใช้บังคับแก่การจัดตั้งสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตโดยอนุโลม

มาตรา 77 หนังสือแสดงการจดทะเบียนรถให้ใช้ได้ตั้งแต่วันนับแต่เวลาที่ออกหนังสือนี้ ให้เดือนมกราคม เดือนเมษายน เดือนกรกฎาคม และเดือนตุลาคมเป็นเดือนแรกของแต่ละงวด

การขอต่ออายุทะเบียน ให้ยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียนภายในเวลาที่นายทะเบียนจะได้ประกาศกำหนด

ให้นำมาตรา 71 มาตรา 72 และมาตรา 73 มาใช้บังคับแก่การขอต่ออายุทะเบียนโดยอนุโลม

มาตรา 78 ห้ามมิให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงสภาพเครื่องอุปกรณ์หรือส่วนควบของรถให้ผิดแผกแตกต่างในสาระสำคัญตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากนายทะเบียน

มาตรา 79 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งที่ประสงค์จะเลิกใช้รถที่จดทะเบียนแล้ว แจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบและนำแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถคืนแก่นายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิกใช้รถนั้น

มาตรา 80 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งมีความจำเป็นจะต้องระงับใช้รถนั้นชั่วคราวเป็นเวลาเกินสิบห้าวันแจ้งเป็นหนังสือให้นายทะเบียนทราบก่อนวันที่จะระงับใช้รถนั้น

มาตรา 81 รถที่ยังมิได้จดทะเบียนตามความในพระราชบัญญัตินี้หรือรถที่เลิกใช้ตามมาตรา 79 ถ้านำมาใช้เพื่อขายหรือเพื่อซ่อม ต้องมีใบอนุญาตและเครื่องหมายโดยเฉพาะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตและเครื่องหมายดังกล่าวใช้ได้เฉพาะรถที่อยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับใบอนุญาตโดยสลับเปลี่ยนกันได้ ไม่เฉพาะคัน

มาตรา 82 การโอนรถซึ่งได้จดทะเบียนตามมาตรา 73 แล้วผู้โอนและผู้รับโอนจะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันโอนและให้นายทะเบียนจดทะเบียนการโอนไว้ในหนังสือแสดงการจดทะเบียนรถนั้น

มาตรา 83 เมื่อผู้ตรวจการตรวจพบว่ารถคันใดมีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงหรือมีเครื่องอุปกรณ์หรือส่วนควบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้ตรวจการรายงานให้นายทะเบียนทราบ แต่ถ้าปรากฏโดยชัดแจ้งว่าการใช้รถคันนั้นต่อไปน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การขนส่ง ให้ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งระงับใช้ไว้เป็นการชั่วคราวได้ และให้รับรายงานให้นายทะเบียนทราบภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งผู้เป็นเจ้าของรถตามวรรคหนึ่ง จัดการส่งรถคันนั้นไปให้พนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตตรวจสอบความบกพร่องตามรายงานของผู้ตรวจการภายในเวลาที่กำหนด

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตงดการใช้รถดังกล่าวไว้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งอนุญาตให้ใช้ได้ต่อไป

มาตรา 84 เมื่อพนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตเห็นว่ารถที่นำมาให้ตรวจตามมาตรา 83 สมควรจะต้องซ่อมแซม ปรับปรุงเพื่อให้รถกลับมีสภาพมั่นคงแข็งแรง หรือจะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์หรือส่วนควบให้ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้แจ้งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งดำเนินการซ่อมแซม ปรับปรุงหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง แล้วให้พนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตตรวจสอบความถูกต้องและรายงานให้นายทะเบียนทราบ

เมื่อได้พิจารณาเห็นสมควรตามรายงานของพนักงานตรวจสภาพหรือสถานตรวจสภาพรถที่ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนอนุญาตให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งใช้รถคันนั้นต่อไปได้

มาตรา 85 เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีรถตามพระราชบัญญัตินี้ กรมการขนส่งทางบก จะกำหนดเวลาการชำระภาษีรถประจำปีสำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งแต่ละรายก็ได้ และให้คำนวณภาษีตามน้ำหนักรถตามอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ในการคำนวณน้ำหนักรถ ให้รวมน้ำหนักของรถและเครื่องอุปกรณ์ที่ติดอยู่กับตัวรถตามปกติแต่ไม่รวมน้ำหนักของน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันเครื่อง น้ำและเครื่องมือประจำรถ เศษของหนึ่งกิโลกรัมให้ปัดทิ้ง

เงินภาษีรถตามพระราชบัญญัตินี้ที่จัดเก็บได้ในกรุงเทพมหานครให้ตกเป็นรายได้ของ กรุงเทพมหานคร ส่วนในจังหวัดอื่นให้ตกเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้น โดยให้ จังหวัดจัดสรรตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 86 ภาษีรถให้ชำระล่วงหน้าเป็นรายปีต่อนายทะเบียน และจะขอชำระเป็นงวดก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเพิ่มตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

รถที่จดทะเบียนใหม่ในงวดใด ให้ชำระภาษีตั้งแต่งวดนั้นเป็นต้นไป

ถ้าเจ้าของรถไม่ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่จะต้องชำระให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งต่อ เดือน หรือเศษของเดือนของภาษีที่ต้องชำระ

เงินเพิ่มตามมาตรานี้ให้ถือเป็นเงินภาษี

มาตรา 86/1 รถที่ได้เสียภาษีรถประจำปีสำหรับปีใด ถ้าเปลี่ยนเจ้าของรถ เจ้าของใหม่ไม่ ต้องเสียภาษีรถประจำปีในปีนั้นอีก

มาตรา 86/2 ในระหว่างที่เจ้าของรถค้างชำระภาษีรถประจำปี ให้นายทะเบียนมีอำนาจที่จะ ไม่รับดำเนินการทางทะเบียนจนกว่าเจ้าของรถจะเสียภาษีที่ค้างชำระให้ครบถ้วนก่อนหรือได้มีการ ดำเนินการตามมาตรา 86/3 วรรคสองแล้ว

มาตรา 86/3 รถที่ค้างชำระภาษีรถประจำปีไม่ถึงสามปี หากเจ้าของรถประสงค์จะขอเสีย ภาษีรถประจำปีเพื่อใช้รถในปีนั้น ให้นายทะเบียนรับชำระภาษีนั่นได้

สำหรับภาษีรถที่ค้างชำระให้นายทะเบียนกำหนดจำนวนเงิน และระยะเวลาในการชำระ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ในกรณีที่เจ้าของรถผิดนัดไม่เสียภาษีรถที่ค้างชำระตามวรรคสองให้ครบถ้วนนายทะเบียน มีอำนาจที่จะไม่รับดำเนินการทางทะเบียน จนกว่าเจ้าของรถจะเสียภาษีรถที่ค้างชำระให้ครบถ้วน

มาตรา 86/4 รถที่ค้างชำระภาษีรถประจำปีติดต่อกันครบสามปี ให้การจดทะเบียนรถเป็น อันระงับไป ในการนี้ให้นายทะเบียนประกาศหมายเลขทะเบียนพร้อมทั้งจำนวนภาษีที่ค้างชำระไว้ ณ ที่ทำการนายทะเบียนและในสถานที่ที่อธิบดีประกาศกำหนด และแจ้งให้เจ้าของรถหรือผู้ ครอบครองรถทราบ และให้บุคคลดังกล่าวส่งคืนแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถต่อนายทะเบียนและนำ หนังสือแสดงการจดทะเบียนรถมาแสดงต่อนายทะเบียนเพื่อบันทึกหลักฐานการระงับทะเบียนรถ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งและปิดประกาศดังกล่าว

ในกรณีที่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถมิได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนหรือ ผู้ตรวจการหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจยึดแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถได้

ให้ภาระภาษีรถประจำปีหลังจากปีที่สามเป็นอันระงับไป แต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถยังคงต้องเสียภาษีที่ค้างชำระให้ครบถ้วน และให้นำมาตรา 86/2 และมาตรา 86/3 วรรคสอง และวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 87 รถที่ได้จดทะเบียนและเสียภาษีแล้ว ถ้าต่อมามีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงเพิ่มเติม เป็นเหตุให้รถมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นจากเดิม เจ้าของรถจะต้องเสียภาษีเพิ่มตามน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นด้วย และให้นำมาตรา 86 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 88 รถที่ใช้ในการขนส่งส่วนบุคคลของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น วัด มูลนิธิ และสถานกาชาดไทย ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

มาตรา 89 รถที่ได้จดทะเบียนแล้ว ถ้าไม่ได้เสียภาษีตามกำหนดตามมาตรา 86 เจ้าของรถต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบพร้อมก็นำแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถนั้นคืนต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันถึงกำหนดเสียภาษีครั้งถัดไป

เจ้าของรถผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งจะต้องเสียภาษีครั้งถัดไปตามมาตรา 86

มาตรา 90 เจ้าของรถต้องติดแผ่นป้ายเลขทะเบียนและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีที่นายทะเบียนออกให้ไว้กับตัวรถตามที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 91 ในกรณีที่แผ่นป้ายเลขทะเบียนหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีสูญหาย ถูกทำลาย ชำรุดหรือลบเลือนในสาระสำคัญ ให้เจ้าของรถยื่นคำขอ ขอรับแผ่นป้ายเลขทะเบียนหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีต่อนายทะเบียน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย ชำรุด หรือลบเลือนดังกล่าว

3.2.9 พระราชบัญญัติค่าของเก่า พ.ศ. 2474¹⁵

ตามพระราชบัญญัติค่าของเก่า พ.ศ.2474

รถที่ได้มาจากการกระทำผิด หมายถึง

1. เป็นรถที่ถูกประทุษร้าย ได้แก่ ลัก ชิง ปล้น ยักยอก ฉ้อโกง
2. เป็นรถที่หลบเลี่ยงภาษีศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร
3. เป็นรถที่ประกอบจากชิ้นส่วนที่มาจากต่างประเทศแต่ยังไม่ได้จดทะเบียนกับกรมการขนส่งทางบกและยังไม่ได้ชำระภาษีสรรพสามิต

4. รถที่ขาดการชำระค่างวดตามสัญญาเช่าซื้อและผู้เช่ารถได้นำเอกสารประกอบรถปลอมมาติดและนำออกใช้

3.2.10 พระราชบัญญัติความผิดต่อสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2522¹⁶

¹⁵ พระราชบัญญัติค่าของเก่า พ.ศ. 2474

¹⁶ พระราชบัญญัติความผิดต่อสินค้าไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2522

ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีสิทธิบอกเลิกสัญญา หากมีข้อเท็จจริงที่ผู้ประกอบการได้รับทราบว่า ผู้บริโภคต้องขอสินเชื่อเพื่อการซื้อรถยนต์ และผู้บริโภคไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อตามที่ขอกายในกำหนดเวลา และเมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้ประกอบการต้องคืนเงินหรือสิ่งใดที่รับไว้เป็นมัดจำทั้งหมดให้แก่ผู้บริโภคภายใน 15 วัน ส่วนการผิดสัญญาเรื่องใดของผู้บริโภคที่ผู้ประกอบการมีสิทธิบอกเลิกสัญญาจะต้องเป็นข้อที่ผู้ประกอบการระบุไว้เป็นการเฉพาะ ด้วยตัวอักษรที่เห็นเด่นชัดกว่าข้อความทั่วไป และข้อสัญญาที่ผู้ประกอบการทำกับผู้บริโภคต้องไม่ใช่ข้อสัญญาที่มีลักษณะหรือมีความหมายทำนองเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ข้อสัญญาที่เป็นการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เกิดจากการผิดสัญญาของผู้ประกอบการ

2. ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาการส่งมอบรถยนต์ หรือเงื่อนไขต่างๆ ตามที่กำหนดในสัญญาของรถยนต์ ทำให้ผู้บริโภคต้องรับภาระเพิ่มขึ้นมากกว่าภาระที่เป็นอยู่ในเวลาทำสัญญา

3. ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ประกอบการบอกเลิกสัญญากับผู้บริโภค โดย ผู้บริโภคมิได้ผิดสัญญาหรือผิดเงื่อนไข อันเป็นสาระสำคัญข้อใดข้อหนึ่งในสัญญา

เห็นได้ชัดว่าการประกาศเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคฉบับนี้ ถือเป็นเรื่องดีสำหรับผู้บริโภค ซึ่งจะคุ้มครองสัญญาการจอร์รถยนต์และยังป้องกัน ผู้ประกอบการเอาเปรียบในภายหลัง นอกจากนี้ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2552 ประเทศไทยได้เริ่มบังคับใช้ "พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551" หรือ PL law (Product Liability Law) ซึ่งสินค้ารถยนต์ รถจักรยานยนต์ ถือเป็นสินค้าอีกหนึ่งประเภทที่เข้าข่าย เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีราคาจำหน่ายค่อนข้างสูงและมีผลกระทบต่อผู้บริโภคค่อนข้างมาก กฎหมายนี้จะบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ "ผู้เสียหาย" ที่ได้รับ ความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ไม่ว่าจะจะเป็นความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย จิตใจ หรือทรัพย์สิน ส่วน "สินค้าที่ไม่ปลอดภัย" นั้น คือสินค้าที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ไม่ว่าจะเหตุจากความบกพร่องในการผลิต การออกแบบ หรือไม่ได้กำหนดวิธีใช้ วิธีเก็บรักษา คำเตือน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือกำหนดไว้ไม่ถูกต้อง หรือไม่ชัดเจนตามสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสภาพของสินค้า รวมทั้งลักษณะการใช้งาน และการเก็บรักษาตามปกติธรรมดาของสินค้าอันพึงคาดหมายได้ สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าไม่ปลอดภัยนั้น ผู้ผลิตทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดจากความจงใจ หรือประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบการหรือไม่ก็ตามผู้ประกอบการจะต้องรับผิดชอบต่อและผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีแทน แต่ต้องพิสูจน์ว่าผู้เสียหายได้รับความเสียหาย จากสินค้าของ

ผู้ประกอบการ และการใช้หรือเก็บรักษาสินค้านั้นเป็นไปตามปกติธรรมดา แต่ไม่ต้องพิสูจน์ว่า ความเสียหายเกิดจากการกระทำของผู้ประกอบการผู้ใด

ส่วนข้อยกเว้นไม่ต้องรับผิด สำหรับ ผู้ประกอบการที่ไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหากพิสูจน์ได้ว่าสินค้านั้นไม่ได้เป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และผู้เสียหายรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัย และความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้หรือเก็บรักษาสินค้าไม่ถูกต้องตามวิธีที่ผู้ประกอบการได้ชี้แจง หรือกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วและหากมีข้อตกลงระหว่างผู้บริโภค กับผู้ประกอบการไว้ล่วงหน้าก่อนเกิด ความเสียหาย โดยประกาศหรือแจ้งไว้แล้ว จะนำมาอ้างเพื่อเป็นข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไม่ได้ และเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคเอง ผู้บริโภคในที่ยังมี ความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "ผู้บริโภค" ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคด้วยสำหรับกรณีกองร้องเรียกค่าเสียหายนั้น ให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคม และมูลนิธิซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคให้การรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายแทนผู้เสียหายได้ ส่วนค่าสินไหมทดแทนตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ศาลยังมีอำนาจกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อ ความเสียหายตามหลักเกณฑ์ ไม่ว่าจะเป็ความเสียหายต่อจิตใจอันเป็นผลเนื่องมาจากความเสียหาย ต่อร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยของผู้เสียหาย และผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สามี ภริยา บุพการี หรือ ผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับค่าเสียหายด้วย และหากพิสูจน์ได้ว่าผู้ประกอบการได้ผลิตนำเข้า หรือขายสินค้าโดยรู้อยู่แล้วว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือมิได้รู้เพราะความ ประมาทเลินเล่อ หรือรู้ว่าสินค้าไม่ปลอดภัยภายหลังจากการผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าไปแล้วยังไม่ ดำเนินการใดๆ ตามสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ ผู้ประกอบการ จ่าย ค่าสินไหมทดแทน เพื่อเป็นการลงโทษ เพิ่มขึ้นจากจำนวน ค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงที่ศาล กำหนดตามสมควรแต่ไม่เกิน 2 เท่าของค่าสินไหมทดแทนที่แท้จริงนั้น

สำหรับสิทธิการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัยตามกฎหมายฉบับนี้ สิทธิ การเรียกร้องจะหมดไปภายในระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ตัว และรู้ตัวผู้ประกอบการที่ ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกิน 10 ปี นับตั้งแต่วันที่รู้ความเสียหายและถ้ามีการเจรจาเกี่ยวกับค่าเสียหาย ให้อายุความสะดุด หรือหยุดอยู่โดยไม่นับรวมระยะเวลาระหว่างการเจรจาทั้ง 2 ฝ่าย จนกว่าฝ่าย หนึ่งฝ่ายใดจะบอกเลิกการเจรจา และบทบัญญัตินี้จะไม่ตัดสิทธิ ของผู้เสียหายที่จะเรียกค่าเสียหาย ตาม กฎหมายอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้รัฐยังได้ออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคอีกฉบับหนึ่งคือ “พระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551” ในการซื้อรถผ่อนชำระกับบริษัทไฟแนนซ์ ในทางกฎหมายจะ เรียกสัญญาที่ว่า สัญญาเช่าซื้อรถ คือ กรรมสิทธิ์ในรถยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าผู้ซื้อจะผ่อนชำระ

ค่างวดครบถ้วนตามสัญญาแล้ว ในระหว่างการผ่อนชำระกรรมสิทธิ์ในตัวรถที่ซื้อจึงยังเป็นของผู้ให้เช่าซื้อคือบริษัทไฟแนนซ์ และนอกจากจะมีสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งเป็นสัญญาหลักแล้ว ส่วนใหญ่จะมีสัญญาค้ำประกันการซื้ออีกด้วย

ในกรณีที่อยู่ในระหว่างสัญญาเช่าซื้อรถ คือ ยังผ่อนชำระค่างวดไม่ครบนั้น อาจจะเปลี่ยนตัวผู้เช่าซื้อและผู้ค้ำประกันเป็นรายใหม่ได้ แต่การให้ทำสัญญาลดยคือลงลายมือชื่อในสัญญาแบบฟอร์มที่ไม่มีการกรอกข้อความใดๆ ไว้ ก่อนข้างจะมีอัตราเสี่ยงสูง เนื่องจากถ้าผู้ซื้อคนหลังผ่อนชำระไม่ครบถ้วน ไม่ตรงเวลา หรือด้วยประการใดๆ บริษัทก็อาจจะฟ้องผู้ซื้อคนแรกและผู้ค้ำประกันให้รับผิดชอบตามสัญญาได้ เพราะยังต้องถือว่าสัญญาเช่าซื้อเดิมระหว่างผู้เช่าซื้อกับบริษัท เนื่องจากยังไม่มีการส่งมอบรถและบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อรถกับบริษัทไฟแนนซ์แต่อย่างใด ดังนั้นถ้าต้องการเปลี่ยนตัวผู้เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อ รถคนแรกจะต้องแจ้งให้บริษัทไฟแนนซ์ทราบ เพื่อจะได้บอกเลิกสัญญาพร้อมส่งมอบรถคืนกับบริษัท ส่วนการที่มีผู้เช่าซื้อรถคนใหม่ซึ่งจะทำให้ผู้เช่าซื้อคนแรกได้รับเงินส่วนที่ผ่อนค่างวดไปบ้างแล้วจากผู้เช่าซื้อคนใหม่ การแจ้งให้บริษัทรับทราบ เพื่อให้บริษัทได้เรียกตัวผู้เช่าซื้อคนใหม่และผู้ค้ำประกันการซื้อรถของผู้ค้ำประกันคนใหม่เข้ามาทำสัญญากับบริษัทด้วย

ในทางปฏิบัติ การที่ผู้เช่าซื้อรถคนแรกได้แจ้งให้บริษัทไฟแนนซ์ทราบว่า จะมีผู้มาเช่าซื้อรถต่อจากตนและมีผู้ค้ำประกันการซื้อรถด้วยแล้วเพื่อบริษัทจะได้มอบหมายให้พนักงานของบริษัทเป็นผู้ทำการแทนบริษัท กล่าวคือ พนักงานบริษัทที่ได้รับมอบหมายจะเรียกตัวผู้เช่าซื้อคนเดิมและผู้เช่าซื้อคนใหม่มาลงลายมือชื่อในแบบพิมพ์หนังสือโอนสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อรถของบริษัท โดยให้ผู้เช่าซื้อคนใหม่ลงลายมือชื่อในสัญญาเช่าซื้อซึ่งอาจจะยังไม่มีการกรอกข้อความใดๆ ก็ได้แล้วให้ผู้เช่าซื้อคนใหม่ลงลายมือชื่อรับมอบรถยนต์ในหนังสือหลักฐานการรับมอบรถยนต์ที่ทำขึ้นโดยบริษัทไฟแนนซ์ ซึ่งพนักงานของบริษัทจะลงลายมือชื่อในฐานะเป็นฝ่ายโอนสิทธิและผู้ส่งมอบ ซึ่งการดำเนินการที่บริษัทจะมีการตรวจสอบความถูกต้องในการจัดทำเอกสารจากพนักงานฝ่ายต่างๆ ของบริษัทด้วย รวมทั้งต้องชำระค่าธรรมเนียมในการโอนสิทธิด้วย

วิธีการดังกล่าวจะสามารถอธิบายโดยข้อกฎหมายได้ว่า เมื่อมีการแจ้งให้บริษัททราบ และบริษัทได้เรียกให้ผู้เช่าซื้อคนใหม่มาทำสัญญาตกลงโอนสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อและทำหลักฐานการรับมอบรถให้แก่ผู้เช่าซื้อคนใหม่ เท่ากับผู้เช่าซื้อคนแรกได้ส่งมอบรถยนต์คันที่เช่าซื้อให้แก่บริษัท ซึ่งเป็นผู้ให้เช่าซื้อแล้วทั้งเท่ากับเป็นการที่ผู้เช่าซื้อคนแรกได้บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทแล้ว ดังนั้น ไม่ว่าบริษัทจะให้ผู้เช่าซื้อคนหลังและผู้ค้ำประกันมาลงชื่อในสัญญา โดยจะกรอกข้อความในแบบฟอร์มไว้หรือไม่ก็ตาม ก็ไม่มีผลอย่างไรต่อสัญญาเช่าซื้อระหว่างผู้เช่าซื้อคนแรกกับบริษัทไฟแนนซ์ ซึ่งถือว่าได้เป็นอันเลิกกันแล้ว นับแต่วันที่ถือว่ามีการส่งมอบรถคืนแก่บริษัท เมื่อผู้เช่าซื้อ

คนใหม่ผิวดำไม่ชำระค่างวดรถ แม้บริษัทจะกลับมาฟ้องให้ผู้เช่าซื้อคนแรกกับผู้ค้ำประกันให้รับผิดชอบ
ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อคนใหม่ผิวดำชำระค่างวดรถ ผู้เช่าซื้อคนแรกและผู้ค้ำประกันก็ไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

เนื่องด้วยปัจจุบัน ได้มีการนำรถยนต์ใช้แล้ว ที่ประชาชนโดยทั่วไปใช้เป็นประจำมา
จำหน่ายเป็นจำนวนมาก และกรณีปรากฏว่าผู้บริโภคไม่ทราบข้อเท็จจริงในสาระสำคัญเกี่ยวกับ
สินค้านั้น เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกซื้อ หรือแลกเปลี่ยน โดยเข้าใจผิดในสาระสำคัญ